

**EKONOMICKÁ UNIVERZITA V BRATISLAVE
FAKULTA HOSPODÁRSKEJ INFORMATIKY**

Evidenčné číslo: 103002/I/2017/1407283467

**POSTUPY AUDÍTORA V OBLASTI FINANČNÉHO
MAJETKU A AUDÍTORSKÁ DOKUMENTÁCIA**

Diplomová práca

Bratislava 2017

Bc. Martin Hodál

**EKONOMICKÁ UNIVERZITA V BRATISLAVE
FAKULTA HOSPODÁRSKEJ INFORMATIKY**

**POSTUPY AUDÍTORA V OBLASTI FINANČNÉHO
MAJETKU A AUDÍTORSKÁ DOKUMENTÁCIA**

Diplomová práca

Študijný program:	Účtovníctvo a audítorstvo
Študijný odbor:	Účtovníctvo
Školiace pracovisko:	Katedra účtovníctva a audítorstva
Vedúca záverečnej práce:	Ing. Petra Krišková, PhD.

Bratislava 2017

Bc. Martin Hodál

Čestné vyhlásenie

Čestne vyhlasujem, že záverečnú prácu som vypracoval samostatne a že som uviedol všetku použitú literatúru.

Dátum:

.....
(podpis študenta)

Pod'akovanie

Za pomoc pri práci, poskytnutí odborných ale aj praktických rád týkajúcich sa mojej diplomovej práce by som chcel poďakovať najmä svojej vedúcej práce, pani Ing. Petre Kriškovej, PhD. Tiež by som mu rád poďakoval za trpezlivosť a čas strávený pri konzultáciách na uvedené téma. Veľké poďakovanie tiež patrí aj mojej rodine a priateľom za podporu behom štúdia.

ABSTRAKT

HODÁL, Martin: *Postupy audítora v oblasti finančného majetku a audítorská dokumentácia*. Ekonomická univerzita v Bratislave. Fakulta Hospodárskej Informatiky; Katedra účtovníctva a audítorstva. – Vedúci záverečnej práce: Ing. Petra Krišková, PhD. – Bratislava: skratka FHI, 2017, počet strán: 61.

Cieľom záverečnej práce je zhrnúť teoretické znalosti na problematiku postupov audítora a prístupov k tvorbe audítorskej dokumentácie, porovnanie rôznych postupov audítora a prístupov k tvorbe audítorskej dokumentácie v oblasti finančného majetku z hľadiska formy a obsahu. Vytvoriť vlastný návrh postupov audítora a audítorskej dokumentácie v oblasti dlhodobého finančného majetku a poukázať na možné špecifické postupov audítora a audítorskej dokumentácie v oblasti auditu dlhodobého finančného majetku.

Kľúčové slová: účtovníctvo, audítorstvo, postupy audítora, audítorská dokumentácia, finančný majetok, dlhodobý finančný majetok, účtovná závierka, substantívne testy.

ABSTRACT

HODÁL, Martin: *Auditor's procedures in area of financial assets and audit documentation*. – The University of Economics in Bratislava. Faculty of Economic Informatics; Department of Accounting and Auditing. – Thesis supervisor: Ing. Petra Krišková, PhD. - Bratislava: FHI EU, 2017, pages: 61.

The aim of the final thesis is to summarize the theoretical knowledge on the issues of auditor's procedures and approaches to the creation of audit documentation. Comparison of different auditor practices and approaches to the creation of audit documentation in the area of financial assets in terms of form and content. Create own design of auditor and audit documentation in the field of long-term financial assets and point to possible specific auditor's procedures and audit documentation for long-term financial assets.

Keywords: accounting, auditing, auditor's procedures, audit documentation, financial assets, long-term financial assets, financial statements, substantial tests.

Obsah

Úvod.....	6
1. Súčasný stav riešenej problematiky doma a v zahraničí.....	8
1.1. Účtovníctvo.....	8
1.1.1. Právna úprava účtovníctva.....	8
1.1.2. Cieľ účtovníctva.....	9
1.2. Finančný majetok.....	10
1.2.1. Charakteristika finančného majetku	10
1.2.2. Cenné papiere.....	12
1.2.3. Deriváty.....	14
1.2.4. Oceňovanie	14
1.3. Audítorstvo	16
1.3.1. Audit a predmet auditu.....	16
1.3.2. Cieľ a úloha auditu.....	17
1.3.3. Právna úprava auditu.....	18
1.3.4. Subjekty auditu	19
1.3.5. Audítorské postupy	20
1.3.6. Vnútorný kontrolný systém.....	27
1.3.7. Audítorské riziko	29
1.4. Audítorská dokumentácia	31
1.4.1. Forma a obsah audítorskej dokumentácie.....	31
1.4.2. Právna úprava audítorskej dokumentácie	32
2. Cieľ práce.....	36
3. Metodika práce a metódy skúmania	37
3.1. Program Elize.....	38
4. Výsledky práce a diskusia.....	39
4.1. Postupy audítora v oblasti finančného majetku	39
4.1.1. Prijatie zákazky na audit	39
4.1.2. Poznanie účtovnej jednotky a plánovanie auditu.....	40
4.1.3. Substantívne testy	42
4.1.4. Ukončenie auditu	48
4.2. Audítorská dokumentácia v oblasti finančného majetku	49
4.2.1. Prístupy k tvorbe audítorskej dokumentácie.....	49
4.2.2. Vlastný návrh audítorskej dokumentácie v oblasti dlhodobého finančného majetku	50
Záver	59
Použitá literatúra	61

Úvod

Práca audítora patrí medzi náročné a vysokokvalifikované pracovné odvetvia. Nie je len určitým výkonom vopred určených postupov, ale vo veľkej miere postup audítora závisí od odborných znalostí a pracovných skúseností audítora. Preto je výkon auditu viac menej špecifický v závislosti od audítora alebo audítorskej spoločnosti. Viaceré audítorské firmy si svoje postupy strážia ako know-how. V tejto práci som preto predstavil svoj postup auditu v oblasti dlhodobého finančného majetku a tiež spôsob vytvárania audítorskej dokumentácie v tej istej oblasti.

Vlastnému návrhu postupov a vytvárania dokumentácie predchádza teoretický a abstraktný pohľad na audit, kde som sa snažil zhromaždiť informácie a vytvoriť tak kostru postupov audítora, ktorá by mala byť univerzálna pre každý druh majetku, záväzkov alebo vlastného imania. Tieto teoretické vedomosti som čerpal z odbornej literatúry, právnych predpisov, prednášok z predmetu Audítorstvo, ale hlavne z príručiek pre audit – medzinárodných audítorských štandardov.

Teoretické uchopenie auditu v odbornej literatúre je dosť abstraktné a často mu chýbajú konkrétne príklady ako sa dané poznatky aplikujú v praxi. Audítorské štandardy majú viac menej povahu právnych noriem, ktoré sú pre audítora určitou pomôckou, ktorej sa musí držať. Preto som sa rozhodol napísať túto prácu, aby som lepšie pochopil prácu audítora, nadobudol hlbšie vedomosti aj z konkrétnej aplikácie štandardov a teoretických poznatkov a svojimi nadobudnutými vedomosťami a postrehmi obohatil študentskú ako aj odbornú obec v oblasti auditu.

V prvej kapitole je rozpísaný súčasný stav riešenej problematiky značne abstraktne, aby mohol byť aplikovaný s menšou modifikáciou konkrétnemu majetku alebo inej účtovnej položke.

Na postupy audítora, ktoré sú teoreticky rozobrané v prvej kapitole práce som nadväzujem v kapitole Výsledky práce, kde tieto teoretické postupy aplikujem na konkrétny druh majetku a to dlhodobý finančný majetok.

V práci ukazujem viac prístupov alebo postupov audítora. Nakoľko však nejdem do detailov, snažím sa skôr ukázať možné cesty a východiská pre postup v rôznych okolnostiach, ktoré sa môžu počas auditu vyskytnúť. Týmito okolnosťami môžu byť druh

podnikania klienta, rôzne druhy jeho finančného majetku s rôznymi možnosťami ocenenia vo väčšom alebo menšom objeme a pod.

V poslednej kapitole Výsledky práce sa podrobnejšie venujem auditu účtov dlhodobého majetku, ich problematike, resp. možným špecifikám tohto druhu majetku a vytváraniu audítorskej dokumentácie počas daného auditu. Posledná kapitola je teda rozdelená na dve podkapitoly a to na postupy audítora a audítorskú dokumentáciu.

Moderná technika ponúka audítorom množstvo zvýhodnení pri práci, ktorá značne uľahčuje a urýchľuje výkon auditu a preto som sa rozhodol niečo málo o nej spomenúť. Týmito pomôckami sú rôzne programy, ktoré slúžia na spracovanie údajov z účtovníctva. Pomáhajú audítorom kontrolovať väzby medzi účtami, ale aj väzby mimo účtovníctvo. Dokážu spracovať obrovské množstvo dát, ktoré by si inak vyžadovalo veľa času na spracovanie. V práci uvádzam použitie dvoch možných počítačových programov a to audítorský program Elize, ktorý bol prezentovaný na seminároch z predmetu Audítorstvo a kancelársky program MS-Excel. Týmto programom sa však nevenujem podrobne vzhľadom na to, že pri audite dlhodobého finančného majetku nie sú nevyhnutné.

Táto práca je určená hlavne pre študentov ekonómie, hlavne z oboru účtovníctva. Práca však môže byť nápomocná a podnetná aj už pre kvalifikovaných audítorov.

1. Súčasný stav riešenej problematiky doma a v zahraničí

1.1. Účtovníctvo

Účtovníctvo možno charakterizovať ako ucelený systém ekonomických informácií v peňažnom vyjadrení, ktoré presne zaznamenáva a v pravidelných intervaloch poskytuje používateľom pre rozhodovanie sa.¹ Tieto informácie podávajú obraz o ekonomickom stave účtovnej jednotky.

Účtovné jednotky sú podľa zákona o účtovníctve všetky:

- právnické osoby so sídlom na území Slovenskej republiky,
- zahraničné osoby ak na území Slovenskej republiky podnikajú alebo vykonávajú inú činnosť podľa osobitných predpisov a
- fyzické osoby, ktoré podnikajú alebo vykonávajú inú samostatnú zárobkovú činnosť.²

Predmetom účtovníctva je zaznamenávanie skutočností:

- a) stave a pohybe majetku,
- b) stave a pohybe záväzkov,
- c) rozdiel majetku a záväzkov,
- d) výnosoch,
- e) nákladoch,
- f) príjmoch,
- g) výdavkoch,
- h) výsledku hospodárenia účtovnej jednotky.

1.1.1. Právna úprava účtovníctva

V Slovenskej republike upravuje účtovníctvo z hľadiska hierarchie:

- a) zákon 431/2002 Z. z. o účtovníctve v znení neskorších predpisov (ďalej len „zákon o účtovníctve“) alebo iné zákony, ktoré kladú špecifické požiadavky na špecifické

¹ ŠLOSÁROVÁ, A a kol. Účtovníctvo. Bratislava: Iura Edition. 2011. s. 7.

² § 1 ods. 1 zákona č. 431/2002 Z. z. o účtovníctve v znení neskorších predpisov

právne subjekty a to napríklad pre banky zákon č. 483/2001 Z. z., o bankách a o zmene a doplnení niektorých zákonov.

Zákon o účtovníctve upravuje rozsah, spôsob a dokumenty pre vedenie účtovníctva, a rozsah, obsah a prezentovanie účtovnej závierky pre všetky typy účtovných jednotiek. Ďalej upravuje spôsoby oceňovania, povinnosť inventarizácie a tiež stanovuje povinnosť overenia účtovnej závierky pre zákonom vymedzené účtovné jednotky. Zákon neustanovuje konkrétne postupy účtovania, ale určuje základné zásady pre vedenie účtovníctva a zostavenie účtovnej závierky.

b) opatrenia ministerstva financií SR

Opatrenia ministerstva financií SR nadväzujú na zákon o účtovníctve a iné zákony. Upravujú postupy účtovania a účtovnú závierku. Ministerstvo financií vydáva viacero opatrení pre rôzne typy účtovných jednotiek. Napríklad pre podnikateľov, banky, poisťovne, rozpočtové a príspevkové organizácie a pod.

Zákon o účtovníctve musí spĺňať cieľ a účel, ktorý Slovenskej republike prikazujú implementovať smernice Európskej únie. Napríklad Smernica Európskeho Parlamentu a Rady 2006/43/ES zo 17. mája 2006 o štatutárnom audite ročných účtovných závierok a konsolidovaných účtovných závierok.

Postupy účtovania a vykazovania tiež upravujú medzinárodné štandardy pre finančné vykazovanie (IFRS). Podľa nich účtujú len účtovné jednotky spĺňajúce určité veľkostné kritéria. Účtovaniu podľa IFRS sa pre účel tejto práce nebudeme zaoberať.

1.1.2. Cieľ účtovníctva

Cieľom účtovníctva je prostredníctvom účtovnej závierky poskytovať informácie o finančnej situácii, výnosnosti a o zmenách vo finančnej situácii účtovnej jednotky vždy za určité časové obdobie v peňažnom vyjadrení.³

Vedenie účtovníctva, zostavovanie a prezentovanie údajov o účtovnej jednotke v podobe účtovnej závierky má slúžiť potrebám používateľov týchto údajov. Použíateľmi

³ ŠLOSÁROVÁ, A a kol. Účtovníctvo. Bratislava: Iura Edition. 2011. s. 10.

sú nielen manažment účtovnej jednotky, ale aj vlastníci, potencionálni vlastníci, štát, konkurencia, zamestnanci. Každý používateľ sleduje vlastný zámer pri získavaní informácií z účtovnej závierky pre svoje rozhodovanie sa na trhu.

Údaje, ktoré sú zverejnené v účtovnej závierke môžu ovplyvniť rozhodovanie sa používateľov na trhu. Tieto údaje majú poskytovať verný a pravdivý obraz a používatelia sa v dobrej vôle na ne spoliehajú. V prípade vedenia nesprávneho účtovníctva a prezentácií chybných, resp. skreslených údajov, môžu tieto informácie informácií spôsobiť veľké škody používateľom účtovných závierok. Preto je potrebné tieto údaje overovať a zaručiť ich kvalitu.

1.2. Finančný majetok

V nasledujúcej podkapitole si charakterizujeme a vymedzíme finančný majetok z účtovného hľadiska a opíšeme ako sa o ňom účtuje. Pre audit je veľmi dôležité poznať čo je finančným majetkom a ako sa o ňom účtuje.

1.2.1. Charakteristika finančného majetku

Finančným majetkom sa v účtovníctve podľa právnej úpravy rozumejú:

- peňažné prostriedky,
- cenné papiere a podiely,
- dlhodobé poskytnuté pôžičky,
- umelecké diela, zbierky, predmety z drahých kovov a pozemky, ktoré sú obstarané na účel dlhodobého uloženia peňažných prostriedkov,
- deriváty.

Peňažnými prostriedkami sú peniaze v hotovosti a jej ekvivalenty a peniaze účtovnej jednotky v banke.

Cenné papiere predstavujú majetkové práva alebo pohľadávku na peňažné plnenie.

Podiely predstavujú majetkové práva k inej účtovnej jednotke.

Dlhodobé poskytnuté pôžičky sú peňažné prostriedky poskytnuté inej účtovnej jednotke.

Jednej účtovnej jednotke vzniká pohľadávka a druhej účtovnej jednotke, ktorá peňažné prostriedky prijala vzniká záväzok.

Umelecké diela, zbierky, predmety z drahých kovov a pozemky sú finančným majetkom ak sú obstarané s úmyslom držať dlhodobo, teda dlhšie ako jeden rok a to s cieľom uloženia peňažných prostriedkov. Tieto podmienky ich odlišujú od dlhodobého hmotného majetku.

Pri obstarávaní majetku je veľmi dôležitý zámer účtovnej jednotky, s akým ho obstaráva. Podľa zámeru obstarania sa konkrétny druh finančného majetku ocení, zaúčtuje na príslušný účet a vykáže v účtovnej závierke.⁴

Tiež sa finančný majetok v účtovníctve delí na:

- dlhodobý a
- krátkodobý.

Dlhodobý finančný majetok podľa postupov účtovania pre podnikateľov predstavuje majetok, ktorého doba použiteľnosti, dohodnutá doba splatnosti alebo vyrovnania iným spôsobom pri vzniku účtovného prípadu je dlhšia ako jeden rok, ako aj dlhodobý finančný majetok, ktorý sa účtuje na účtoch účtovej skupiny 06. Dlhodobým finančným majetkom môžu byť:

- a) cenné papiere a podiely,
- b) pôžičky poskytnuté ÚJ v konsolidovanom celku,
- c) ostatné pôžičky,
- d) umelecké diela, zbierky, predmety z drahých kovov (neodpisovaný majetok), ktoré ÚJ obstarala za účelom dlhodobého uloženia peňažných prostriedkov.

Krátkodobý finančný majetok je zväčša splatný do jedného roka alebo držaný s úmyslom nanajvýš jeden rok. Charakteristickou črtou je vysoká likvidnosť (dá sa v krátkom čase premeniť na hotové peniaze) a bezprostredná obchodovateľnosť (možno ho kupovať a predávať). Investor ich kupuje hlavne s cieľom krátkodobého uloženia a zhodnotenia peňazí. Krátkodobý finančný majetok zahŕňa:

- a) peňažné hotovosti,
- b) ekvivalenty peňažnej hotovosti
- c) peňažné prostriedky na účtoch v bankách,

⁴ ŠLOSÁROVÁ, A a kol. *Účtovníctvo*. Bratislava: Iura Edition. 2011, s. 96.

- d) krátkodobý finančný majetok (cenné papiere určené na obchodovanie a dlhové cenné papiere určené na obchodovanie, dlhové cenné papiere so splatnosťou do jedného roka držané do doby splatnosti, vlastné akcie a vlastné obchodné podiely, vlastné dlhopisy a ostatné realizovateľné cenné papiere),
- e) peniaze na ceste.

Podmienkou zaradenia cenného papiera do dlhodobého alebo krátkodobého finančného majetku je:

- skutočnosť, či dohodnutá doba splatnosti alebo iného spôsobu vyrovnania pri vzniku účtovného prípadu súvisiaceho s nadobudnutím finančného majetku je dlhšia ako 1 rok pre dlhodobý finančný majetok, resp. najviac 1 rok pre krátkodobý finančný majetok,
- zámer účtovnej jednotky je mať v držbe cenný papier na dobu dlhšiu ako 1 rok pre dlhodobý finančný majetok, resp. najviac 1 rok pre krátkodobý finančný majetok,
- ak ide o podielový cenný papier a podiel obstaraný s úmyslom vykonávať práva súvisiace s ich vlastníctvom považuje sa vždy za dlhodobý finančný majetok
- ak ide o cenný papier na obchodovanie považuje sa vždy za krátkodobý finančný majetok.

1.2.2. Cenné papiere

Cenné papiere a podiely upravuje zákon č. 566/2001 Z. z., o cenných papieroch a investičných službách a o zmene a doplnení niektorých zákonov v znení neskorších predpisov (ďalej len „zákon o cenných papieroch“), ktorý cenný papier definuje ako peniazmi ocenený zápis v zákonom ustanovenej podobe a forme, s ktorým sú spojené práva, najmä oprávnenie požadovať určité majetkové plnenie alebo vykonávať určité práva voči zákonom určeným osobám. Sústavu cenných papierov podľa zákona o cenných papieroch tvoria: akcie, dočasné listy, podielové listy, dlhopisy, vkladové listy, pokladničné poukážky, vkladné knižky, kupóny, zmenky, šeky, cestovné šeky, náložné listy, skladištné listy, skladiskové záložné listy, tovarové záložné listy, družstevné podielnícke listy, investičné certifikáty, iný druh cenného papiera podľa osobitného zákona.

Cenné papiere môžu byť v podobe listiny (listinný cenný papier) alebo zápisu v zákonom ustanovenej evidencii (zaknihovaný cenný papier). Cenný papier môže znieť na

meno, na rad alebo na doručiteľa. Eminentom býva osoba (fyzická alebo právnická osoba), ktorá vydala, vydáva alebo sa rozhodla vydať cenný papier podľa zákona.

Nižšie si uvádzame základné účty finančného majetku.

Dlhodobý finančný majetok sa účtuje v účtovej triede 0 - Dlhodobý majetok a v rámci účtovej skupiny 06 a má tieto účty:

- 061 – Podielové cenné papiere a podiely v dcérskej účtovnej jednotke,
- 062 – Podielové cenné papiere a podiely v spoločnosti alebo družstve s podielovou účasťou,
- 063 – Realizovateľné cenné papiere a podiely,
- 066 – Pôžičky prepojeným účtovným jednotkám a účtovným jednotkám v rámci podielovej účasti,
- 067 – Ostatné pôžičky,
- 069 – Ostatný dlhodobý finančný majetok.

Krátkodobý finančný majetok sa účtuje v účtovej triede 2 - Finančné účty a v rámci účtovej skupiny 25 a má tieto účty:

- 251 – Majetkové cenné papiere určené na obchodovanie,
- 252 – Vlastné akcie a vlastné obchodné podiely,
- 253 – Dlhové cenné papiere na obchodovanie,
- 255 – Vlastné dlhopisy,
- 256 – Dlhové cenné papiere so splatnosťou do jedného roka držané do splatnosti,
- 257 – Ostatné realizovateľné cenné papiere,
- 259 – Obstaranie krátkodobého finančného majetku.

Účtovná jednotka by mala pre sprehládnenie účtovania finančného majetku účtovať na analytických účtoch rozdelených podľa emitenta, meny, na ktorú cenný papier alebo podiel znie alebo aj iným potrebným spôsobom, podľa uváženia účtovnej jednoty.

Ďalšou položkou na finančných účtoch sú peňažné prostriedky uložené, či už v pokladnici alebo na účtoch v banke. Pre krátky rozsah tejto práce účty s peňažnými prostriedkami a ich oceňovanie v tejto práci podrobnejšie neuvádzame.

1.2.3. Deriváty

Deriváty, rovnako ako cenné papiere sú finančným nástrojom a patria do finančného majetku. Pod derivátmi rozumieme opcie, futurity, swapy alebo forwardy. Subjekty finančného trhu používajú tento finančný nástroj na zníženie rizika. Finančný nástroj je právny vzťah, kde na jednej strane vzniká finančné aktívum a na druhej finančné pasívum alebo kapitálový nástroj.⁵

Deriváty sú oceniteľné práva a záväzky, ktoré sú odvodené od určitého finančného nástroja a vyrovnanie týchto práv a záväzkov nastane v budúcnosti. Európska centrálna banka ponúka v jednom zo svojich dokumentov túto definíciu derivátov ako finančných nástrojov, „*ktoré sú viazané s určitým finančným nástrojom, indikátorom alebo komoditou, prostredníctvom ktorého sa dá samostatne obchodovať finančné riziko na finančných trhoch.*“⁶ Deriváty nemajú vždy za následok prevod základového finančného nástroja, na ktorý je zmluva viazaná.

Podľa opatrenia MF sú deriváty finančný nástroj, ktorý spĺňa tieto podmienky:

- ich hodnota sa mení v závislosti od zmeny určitého indikátora, ceny komodity, úrokovej miery, kurzu cudzej meny alebo iná premennej,
- nevyžadujú začiatkové čisté investície alebo vyžadujú začiatkové čisté investície, ktoré sú nižšie ako by sa vyžadovalo pri iných druhoch finančných nástrojov, ktoré podobne reagujú na zmeny v úverových a trhových faktoroch,
- ich vysporiadanie nastane až v budúcnosti.

1.2.4. Oceňovanie

Oceňovanie a jeho spôsoby stanovuje zákon o účtovníctve, kde sa uvádzajú špecifické spôsoby oceňovania rôznych druhov majetku súvisiacich s účtovnými prípadmi alebo skutočnosťami zakladajúcimi povinnosť zistiť špecifickú a zákonom požadovanú

⁵ Opatrenie MF Ministerstva financií Slovenskej republiky zo 16. decembra 2002 č. 23054/2002-92, ktorým sa ustanovujú podrobnosti o postupoch účtovania a rámcovej účtovej osnove pre podnikateľov účtujúcich v sústave podvojného účtovníctva v neskoršom znení k 1.1.2016

⁶ Guideline of the European Central Bank of 2 May 2003 on the statistical reporting requirements of the European Central Bank in the field of balance-of-payments statistics, the international reserves template and international investment position statistics (ECB/2003/7)

cenu na základe spôsobov ocenenia, ktoré zákon dovoľuje. Tieto spôsoby ocenenia pre každý druh majetku sú uvedené v §24 a nasl. Veľmi stručne si spôsoby oceňovania pre určitý majetok rozoberieme nižšie.

Finančný majetok oceňujeme:

- a) ku dňu uskutočnenia účtovného prípadu (deň obstarania/úbytku majetku),
- b) ku dňu, ku ktorému sa zostavuje účtovná závierka,
- c) k inému dňu v priebehu účtovného obdobia, ak tak ustanovuje osobitný predpis.

Finančný majetok sa oceňuje:

- *Obstarávacou cenou* - čo je cena, za ktorú účtovná jednotka majetok nadobudla a jej súčasťou sú aj náklady súvisiace s obstaraním.
- *Reálnou hodnotou* - je to cena, pod ktorou sa rozumie trhovú cenu, hodnota zistená oceňovacím modelom alebo posudkom znalca.

Zákon stanovuje, ktorý spôsob ocenenia sa použije v prípade účtovného prípadu alebo zostavovania účtovnej závierky a zákon tiež stanovuje ako sa daný výpočet ocenenia vypočíta.

V prípade oceňovania akcií a podielov v dcérskej účtovnej jednotke alebo účtovnej jednotke s podielovou účasťou sa môže pre oceňovanie použiť metóda vlastného imania. Metódou vlastného imania vypočítame podiel na vlastnom imaní dcérskej účtovnej jednotky alebo účtovnej jednotky s podielovou účasťou. Pri použití tohto spôsobu ocenenia je účtovná jednotka povinná použiť tento spôsob ocenenia aj pre všetky také akcie a podiely. V prípade takéhoto oceňovania poskytujú dcérske účtovné jednotky a účtovné jednotky s podielovou účasťou štruktúru svojho vlastného imania pre výpočet hodnoty akcií a podielov.⁷

⁷ §27 ods. 8 zákona 431/2002, o účtovníctve v znení neskorších predpisov.

1.3. Audítorstvo

1.3.1. Audit a predmet auditu

Slovo audit je odvodené z latinského slova *audire*, ktoré v preklade znamená počúvať. Dnes však sa toto slovo používa vo význame nezávislého overovania. Overovanie, audit sa môže týkať rôznych oblastí, ako napríklad ekologický audit, počítačový audit alebo informačný audit. Slovo audit sa používa vo veľa odvetviach a jeho význam preto zahŕňa viacero oblastí než len tú ekonomickú. Pre cieľ a účel tejto práce však budeme používať audit len v súvislosti s overovaním ekonomických informácií.

Audit má mnoho definícií. Uvedieme si dve z nich, ktoré najlepšie vystihujú jeho podstatu: *„Audit je systematický proces objektívneho získavania a vyhodnocovania dôkazov týkajúcich sa informácií o ekonomických činnostiach a udalostiach, s cieľom zistiť mieru súladu medzi týmito informáciami a stanovenými kritériami a oznámiť výsledky zainteresovaným stranám.“*⁸

*„Audit je spôsob, ktorým je jedna osoba uistená druhou o kvalite, podmienkach alebo stave predmetnej veci, ktorú druhá osoba skúmala. Potreba takéhoto auditu vzniká, pretože prvá osoba má pochybnosti alebo si nie je istá kvalitou, podmienkami alebo stavom predmetnej veci a sama nie je schopná sa týchto pochybností či neistoty zbaviť.“*⁹

Slovenská úprava auditu v zákone o štatutárnom audite v znení neskorších predpisov (423/2015 Z. z.) nazýva externý audit slúžiaci k overeniu ekonomických informácií ako štatutárny audit a definuje ho ako overovanie súladu finančných výkazov s predpismi upravujúcimi zostavovanie týchto výkazov.

Zákonná úprava v termíne osobitného prepisu odkazuje na zákon o účtovníctve a to konkrétne na § 19, § 20 ods. 3 a § 22 až 22b zákona o účtovníctve v znení neskorších predpisov.

Účtovnú závierku definuje zákon o účtovníctve ako *„štruktúrovanú prezentáciu skutočností, ktoré sú predmetom účtovníctva,“* na poskytovanie informácií osobám, ktoré tieto údaje používajú (ďalej len používatelia) a predmetom účtovníctva je zaznamenávanie o skutočnostiach, ktoré sú uvedené v § 2 ods. 2 zákona o účtovníctve.

⁸ RICCHIUTE, D. N.: *Audit*. Praha: Victoria Publishing, 1994.

⁹ Lee T.A., *Company Auditing*. London: Chapman & Hall, 1986.

Pričom účtovná jednotka je povinná účtovať tak, aby jej finančné výkazy poskytovali verný a pravdivý obraz o účtovných skutočnostiach a finančnej situácii tejto účtovnej jednotky.

Výsledok auditu je podľa zákona o štatutárnom audite „*vypracovaná správa audítora*“, ktorá obsahuje názor audítora na pravdivý a verný obraz finančnej situácie spoločnosti a to buď podmienený, nepodmienený alebo záporný názor.

Audit je vykonávaný podľa medzinárodných audítorských štandardov a vyhlásení, ktoré s týmito medzinárodnými štandardami súvisia a iných štandardov, pokiaľ nie sú v rozpore s právnymi predpismi.

Teda audit overuje či boli účtovné prípady zaúčtované a vykázané pravdivo a verne v súlade so zákonom o účtovníctve a ostatnými predpismi podľa postupov stanovených medzinárodnými audítorskými štandardmi a vyslovuje o svojich zisteniach názor v súlade so zákonom o štatutárnom audite.

Audit môže byť externý alebo interný. Štatutárny audit je auditom externým. Interný audit je dobrovoľný audit, ktorý si účtovná jednotka zriaďuje sama a slúži jej pre vnútornú kontrolu podniku. Podľa medzinárodných audítorských štandardov je interný audit ako ohodnocovania činnosť, ktorá sa vytvorila v účtovnej jednotke ako služba pre túto účtovnú jednotku. Jeho funkcie zahŕňajú okrem iného preskúšanie, zhodnotenie a monitorovanie dostatočnosti a efektívnosti internej kontroly.

Interný audit plní podobné ciele a funkcie ako štatutárny audit, avšak nie je upravený zákonom, takže jeho predmet, postupy a výstupy sú stanovené čisto na základe vnútorného rozhodnutia manažmentu.

1.3.2. Cieľ a úloha auditu

Základný cieľ auditu môžeme odvodiť z vyššie uvedených definícií. Cieľom auditu je zvýšenie dôveryhodnosti účtovných informácií a to predovšetkým pre tie spoločnosti, ktoré majú povinnosť zverejňovať účtovnú závierku a iné informácie dôležité pre rozhodovanie sa používateľov.

Druhotný cieľ auditu je morálne a preventívne pôsobenie, ktoré má **znižovať chyby v účtovníctve** a tiež zabrániť podvodom, páchaniu trestnej činnosti v danom podniku, či už manažmentom alebo rádovým zamestnancom.

Audit teda plní funkcie:

- potvrdzuje správnosť vedenia účtovníctva,
- potvrdzuje výpočet povinnej dane,
- zabraňuje a pôsobí preventívne proti podvodom,
- zvyšuje kvalitu informácií o stave podniku,
- potvrdzuje efektívnosť a vyhodnocuje budúcnosť podniku.

1.3.3. Právna úprava auditu

Vstupom Slovenskej republiky do Európskej únie sa Slovensko zaviazalo k dodržiavaniu primárnych predpisov (Zmluva o fungovaní Európskej únie a Zmluva o Európskej únii a ďalších) a sekundárnych predpisov ako sú nariadenie, smernice, rozhodnutia, doporučená a stanoviská. Všeobecne záväzné pre jednotlivcov sú nariadenia a záväzné len pre štát sú smernice. Na základe smerníc má štát povinnosť vydať zákony alebo iné predpisy v súlade s účelom a cieľmi smernice.

Pre Slovenskú republiku platí smernica Európskeho parlamentu a Rady 2006/43/ES o štatutárnom audite ročných účtovných závierkach a konsolidovaných účtovných závierok.

Uvedme si zopár z cieľov tejto smernice relevantných pre túto prácu:

- umožniť, aby všetky štatutárne audity boli vykonávané na základe medzinárodných auditorských štandardov,
- pokúsiť sa o prijatie jednotného textu auditorskej správy z auditu ročných účtovných závierok a konsolidovaných účtovných závierok zostavených podľa medzinárodných účtovných štandardov,
- vyžadovať, aby štatutárneho audítora alebo auditorskú spoločnosť vždy vymenovalo valné zhromaždenie akcionárov alebo členov auditovaného subjektu,
- implementovať do legislatívy členského štátu požiadavku na zverejnenie v poznámkach účtovnej závierky poplatky za audit a poplatky za neauditorské služby.

Smernica veľmi široko upravuje problematiku auditu. Upravuje definíciu štatutárneho auditu „ako auditu ročných alebo konsolidovaných účtovných závierok“ a pre

iné audítorské služby sa postupuje podľa inej úpravy, iných štandardov. Smernica sa zaoberá aj nezávislosťou, zodpovednosťou a etikou audítora.

Národná úprava audítorskej činnosti je obsiahnutá v zákone č. 423/2015 Z. z. o štatutárnom audite v znení neskorších predpisov, ktorý vstúpil do účinnosti 17. júna 2016. Tento zákon nahradil dovtedajší zákon č. 540/2007 Z. z. o audítoroch, audite a dohľade nad výkonom auditu.

Zákon o štatutárnom audite na viacerých miestach odkazuje na medzinárodné audítorské štandardy (ISA). Účelom ISA je stanovenie princípov pre overovanie účtovnej závierky, ktorými sa riadi audítor. ISA vydáva Rada pre medzinárodné štandardy pre audit a uisťovacie služby.

1.3.4. Subjekty auditu

Predmetom auditu je účtovná závierka účtovnej jednotky, ktorú overuje štatutárny audítor.

Štatutárny audítor je definovaný v § 2 ods. 2 zákona o štatutárnom audite „*je fyzická osoba, ktorá je zapísaná v zozname štatutárnych audítorov, ktorý vedie Úradu pre dohľad nad výkonom auditu, a má oprávnenie na vykonávanie štatutárneho auditu okrem audítora z tretej krajiny.*“

Každý, kto chce byť audítorom musí:

- byť plne spôsobilý na právne úkony,
- mať dobrú povesť,
- mať ukončené vysokoškolské vzdelanie druhého stupňa,
- mať najmenej päť rokov odbornej praxe v účtovníctve,
- sa zúčastňovať sústavného vzdelávania asistentov štatutárneho audítora,
- zložiť audítorskú skúšku.

Takáto osoba je potom zapísaná do zoznamu štatutárnych audítorov a len takáto osoba môže vykonávať štatutárny audit.

Účtovná jednotka je právnická alebo fyzická osoba, ktorá ma povinnosť viesť účtovníctvo a vypracovať účtovnú závierku v súlade so zákonom o účtovníctve. Povinnosť

overiť individuálnu a mimoriadnu účtovnú závierku štatutárnym audítorom má účtovná jednotka podľa § 19 zákona o účtovníctve:

- ktorá je obchodnou spoločnosťou, ak povinne vytvára základné imanie a družstvom, ak ku dňu, ku ktorému sa zostavuje účtovná závierka a za bezprostredne predchádzajúce účtovné obdobie sú splnené aspoň dve z týchto podmienok:
 - celková suma majetku presiahla 1 000 000 eur, pričom sumou majetku sa rozumie suma majetku zistená zo súvahy v ocenení neupravenom o položky podľa § 26 ods. 3 tohto zákona,
 - čistý obrat presiahol 2 000 000 eur,
 - priemerný prepočítaný počet zamestnancov v jednom účtovnom období presiahol 30,
- obchodná spoločnosť a družstvo, ktorých cenné papiere sú prijaté na obchodovanie na regulovanom trhu,
- ktorej túto povinnosť ustanovuje osobitný predpis (napr. politické strany a hnutia),
- ktorá zostavuje účtovnú závierku podľa § 17a (banka, poisťovňa a ďalšie).

Konsolidovaná účtovná závierka musí byť vždy overená audítorom.

Audítora účtovnej jednotky schvaľuje a odvoláva valné zhromaždenie alebo obdobný orgán účtovnej jednotky. Účtovná jednotka je povinná audítorovi poskytnúť účtovné záznamy vo forme požadovanej audítorom.

Audítor by mal počas výkonu auditu zastávať profesionálny skepticizmus, čo znamená, že by nemal prijímať skutočnosti ako sú, ale o nich pochybovať a byť ostražitý, aby si všimol aj náznakov, ktoré by mohli viesť k chybe alebo podvodu.

1.3.5. Audítorské postupy

Postupy audítora sú bližšie opísane v kapitole zaoberajúcej sa metodikou práce.

Audítorské postupy sú postupy uskutočňované s cieľom zaistiť pre audítora dostatočné dôkazy, finančné aj nefinančné informácie, o finančných výkazoch na základe, ktorých môže audítor vysloviť názor s primeraným uistením.

Postupy audítora možno z chronologického hľadiska rozdeliť na viaceré fázy:

- audítorské postupy pred uzatvorením zmluvy audítora s klientom,
- audítorské postupy súvisiace s komplexným poznaním klienta audítorom,

- audítorské postupy súvisiace s plánovaním auditu,
- audítorské postupy súvisiace s vlastným uskutočnením auditu,
- audítorské postupy súvisiace s ukončením auditu a odovzdaním správy audítora.¹⁰

Pre účel tejto práce je vhodné opísať posledné dve fázy auditu.

Audítorské postupy súvisiace s vlastným uskutočnením auditu

Účelom auditu je vyjadriť názor na finančné výkazy. Na dosiahnutie tohto účelu používajú audítori rôzne techniky a tie označujú ako analytické postupy. *„Analytické postupy môžu pomôcť identifikovať existenciu neobvyklých transakcií alebo udalostí, ako aj súm, ukazovateľov a trendov, z ktorých môže vyplývať náznak skutočností ovplyvňujúcich audit. Zistenie neobvyklých alebo nepredpokladaných vzťahov môže audítorovi pomôcť identifikovať riziká významných nesprávností, najmä riziko významných nesprávností v dôsledku podvodu.“*¹¹

Analytické postupy sú teda nástrojom auditu a slúžia na hodnotenie informácií, ktoré sú získané z analyzovania vzťahov účtovných a neúčtovných údajov. Pracujú s predpokladom, že medzi údajmi sú vzťahy. Tieto vzťahy môžu byť napríklad vzťahy bežného a predchádzajúceho obdobia, plánované výsledky (rozpočty) alebo vzťahy rôznych položiek v rámci jedného obdobia (tržby a pohľadávky). Audítor vyhodnocuje tieto vzťahy aj v súvislosti s inými znalosťami o podniku, odvetví a pod.

Audítor využíva analytické postupy pri týchto fázach výkonu auditu:

- a) začiatočnom plánovaní auditu, kde sa rozhoduje o charaktere, rozsahu auditu,
- b) testoch vecnej správnosti, kde hľadá dôkaz pre svoje tvrdenia, ak nepoužíva iný test,
- c) záverečnom preskúmaní, kde celkovo overí účtovné informácie pre výsledok auditu.

¹⁰ KAREŠ, L., *Audítorské postupy*. 2014. s. 11.

¹¹ Príručka medzinárodných usmernení pre audit, uisťovacie služby a etiku. ISA 315 - Identifikácia a posúdenie rizika významných

Pre prípad písmen a) a c) sa analytické postupy použijú vždy avšak pri písmene c) sa môžu použiť aj iné testy ako testy vecnej správnosti a to testy detailov. Nižšie si rozoberieme použitie analytických postupov vo vyššie zmienených fázach auditu.

Analytické postupy pri plánovaní auditu

Pri plánovaní auditu používa audítor analytické postupy na odhalenie oblastí, v ktorých by mohol očakávať väčší počet nesprávností alebo podvodov. Tieto analytické postupy mu pomôžu odhaliť rizikovejšie oblasti alebo neobvyklé transakcie a iné skutočnosti, ktoré so sebou nesú väčšie riziko. Pre takúto oblasť by mal audítor stanoviť špecifický plán, ktorý riziko nesprávnosti alebo podvodu zníži na prijateľne nízku úroveň.

Analytické postupy používané ako testy vecnej správnosti

Testy vecnej správnosti sa niekedy označujú ak substantívne postupy. Nie vždy sa používajú testy vecnej správnosti ako analytické testy, niekedy môže audítor zvoliť iba testy detailov.

Testy vecnej správnosti sú audítorské postupy vykonávané s cieľom odhaliť významné nesprávnosti pre overenie tvrdení audítora. Tieto testy v sebe zahŕňajú nielen analytické postupy ale aj testy detailov transakcií, účtovných zostatkov a informácií. Preto aby audítor odhalil potencionálnu nesprávnosť, ktorá môže významným spôsobom ovplyvniť údaje vo finančných výkazoch, plánuje testy vecnej správnosti a má na výber z týchto možností:

- analytické testy vecnej správnosti - týkajú sa priamo účtovných zostatkov, ich overenia a sú výhodnejšie pre veľký počet transakcií, ktoré sa dajú predvídať. Na základe očakávaní sa väčšinou dajú predvídať aj výnosové a nákladové účty, ich konečné zostatky. Tieto testy môžu slúžiť aj na testovanie podhodnotenia aj nadhodnotenia.
- testy detailov - sú vhodnejšie na overenie existencie dôkazov, správneho ocenenia, získavania dôkazov. Používajú sa najmä pri testovaní položiek súvahy.
- kombinácia analytických vecných testov a testov detailov - takýto variant sa použije vtedy, keď analytické testy vecnej správnosti nedostačujú pre dostatočné uistenie a je ich vhodné doplniť testami detailov. Čím väčšie je riziko nesprávnosti,

tým väčší rozsah testov musí audítor uskutočniť a doplniť vhodnými opatreniami na zníženie rizika na prijateľne nízku úroveň.

Výber metódy testovania (detailných testov alebo analytických testov vecnej správnosti) závisí najmä na týchto faktoroch:

1. *charakter údajov* - detailné testy nemusia zistiť nesprávnosť, ale analytické testy môžu využiť vzťahy medzi údajmi, napríklad hrubé mzdy k počtu pracovníkov môžu zistiť neoprávnené výplaty,
2. *dostupnosť a spoľahlivosť údajov* - audítor sa má presvedčiť o spoľahlivosti údajov ak sú dostupné. Takéto overenie môže spraviť aj analytickými testami vecnej správnosti, kde si overí na základe vzťahov medzi údajmi ich správnosť,
3. *presnosť použitých údajov* - údaje, ktoré audítor používa nemusia byť presné,
4. *zhodnotenie významnosti vzniknutých odchýlok v porovnaní s vopred určeným predpokladom* - pri použití postupov, z ktorých dosiahne neočakávaný výsledok, ktorý mu indikuje výraznú odchýlku, musí audítor uvážiť použitie dodatočných metód na zníženie rizika nesprávnosti.

Analytické postupy používané na celkové overenie účtovných informácií pri záverečnom preskúmaní stavu výsledkov auditu

Analytické postupy umožňujú zhodnotenie celkovej logiky overovaných finančných informácií obsiahnutých vo finančných výkazoch. Najúčitateľnejšími technikami pre toto overovanie je porovnanie údajov a analýza pomerových ukazovateľov. Analytické postupy môžu použiť aj štatistickú regresiu alebo globálne overenie. Štatistická regresia a globálne overenie by mali byť najefektívnejšími prostriedkami zistenia možných chýb.¹²

Pri používaní analytických techník musí audítor uvážiť aj mieru uistenia, ktorú je potrebné získať. Takéto zváženie závisí od toho, či informácie, ktoré sa použili pri porovnávaní, sú spoľahlivé. Tiež však závisí aj od množstva informácií. Čím viac informácií je používaných, tým je väčšia miera uistenia.

Porovnávanie údajov bežného a predchádzajúceho obdobia nemusí byť spoľahlivé, avšak môže ukázať na určité nedostatky. Takéto porovnávanie je možné realizovať s viacerými informáciami o odvetví a kontrolovanom subjekte, pretože dynamické

¹² KAREŠ, L., *Audítorské postupy*. s 25.

prostredie trhu sa v závislosti od odvetvia a postavenia subjektu môže meniť viac či menej. Potom porovnanie trhu, ktorý má veľa konkurentov a často sa menia nálady, nie je relevantné.

Na rozdiel od porovnávaní je najvhodnejšie použiť štatistickú regresiu. Do modelu štatistickej regresie je treba zabudovať viacero faktorov, ktoré sú od seba nezávislé. Takáto technika nesie so sebou väčšiu mieru uistenia.

Používanie analytických postupov však nemusí zaručovať vysokú mieru uistenia. Sú chyby, ktoré analytické postupy nemusia odhaliť a aj nesprávne využitie analytických postupov môže znamenať riziko, že významné nesprávnosti sa stali. „*Skutočnosť, že žiadne chyby nie sú týmto spôsobom (analytickými postupmi) zistené, neznamená, že neexistujú.*“¹³ Takéto neodhalenie chýb môže nastať napríklad z dôvodu malého výberu vzorky alebo existencie nereprezentatívneho výberu z titulu štatisticky náhodnej odchýlky. Pre získanie spoľahlivých výsledkov, audítorských dôkazov, sú potrebné použiť spoľahlivé postupy odporúčané medzinárodnými audítorskými štandardami.

Dôkazy na základe, ktorých audítor vyjadruje svoje stanovisko a postupy na ich získanie upravuje ISA - 500 - Dôkazy na základe auditu. Cieľom tohto medzinárodného audítorského štandardu je poskytnúť audítorovi vhodné postupy na základe, ktorých získa potrebné dôkazy pre vyjadrenie primeraného záveru k vykonanému auditu.

Audítorské dôkazy na základe, ktorých vydáva audítor svoje stanovisko musia byť dostatočné a vhodné, kde dostatočnosť znamená potrebné množstvo dôkazov a vhodnosť potrebnú kvalitu dôkazov. Čím väčšie je riziko auditu a výskum nesprávností, tým väčší počet a kvalitu dôkazov potrebuje audítor.

Audítor posudzuje spoľahlivosť dôkazov na základe týchto kritérií:

- *nezávislé zdroje* - dôkazy, ktoré pochádzajú z nezávislých zdrojov sú spoľahlivejšie než tie, ktoré vyhotovuje sama účtovná jednotka,
 - *efektívna kontrola* - účtovná jednotka, ktorá používa efektívny systém vnútornej kontroly, má spoľahlivejšie údaje,
 - *priamo získané dôkazy audítorom* - audítor získava dôkazy priamo v účtovnej jednotke a to pozorovaním alebo monitorovaním vnútorných procesov podniku.
- Takéto dôkazy sú spoľahlivejšie než keby má takto získaným spôsobom informácie od tretej osoby,

¹³ KAREŠ, L., *Audítorské postupy*. s 26.

- *existencia dokumentu* - existencia dokumentu je spoľahlivý dôkaz, tým viac, keď dokument potrebuje úradné potvrdenie,
- *originalita dokumentu* - dokument, ktorý je originálom a nie fotokópiou je spoľahlivejší audítorský dôkaz.

Audítor by mal pre väčšie uistenie nazbierať dôkazy z viacerých zdrojov a tiež aj dôkazy rôznej povahy. Na získavanie dôkazov by mal audítor zvoliť aj viacero postupov.

Pri zbieraní dôkazov audítor používa tvrdenia, ktoré si pri hodnotení dôkazov overuje. Tieto tvrdenia rozdeľuje do kategórií a vymenúva medzinárodný audítorský štandard ISA 315 a to takto:

a) tvrdenia týkajúce sa skupín transakcií a udalostí za obdobie, ktoré je predmetom auditu:

- *výskyt* – transakcie a udalosti, ktoré sa zaznamenali, sa skutočne vyskytli a týkajú sa účtovnej jednotky,
- *úplnosť* – všetky transakcie a udalosti, ktoré mali byť zaznamenané, boli skutočne zaznamenané,
- *správnosť* – sumy a ostatné údaje týkajúce sa zaznamenaných transakcií a udalostí boli zaznamenané správne,
- *určenie obdobia* – transakcie a udalosti boli zaznamenané do správneho účtovného obdobia,
- *klasifikácia* – transakcie a udalosti boli zaznamenané na správnych účtoch,

b) tvrdenia týkajúce sa zostatkov účtov na konci obdobia:

- *existencia* – majetok, záväzky a podiely na vlastnom imaní skutočne existujú,
- *práva a povinnosti* – účtovná jednotka vlastní alebo má kontrolu nad právami k majetku a záväzky predstavujú povinnosti tejto účtovnej jednotky,
- *úplnosť* – všetok majetok, záväzky a podiely na vlastnom imaní, ktoré mali byť zaznamenané, boli skutočne zaznamenané,
- *ocenenie a priradenie* – majetok, záväzky a podiely na vlastnom imaní sú v účtovnej závierke vykázané v správnej výške a všetky prípadné zmeny týkajúce sa ocenenia alebo priradenia sú správne zaznamenané,

c) tvrdenia týkajúce sa prezentácie a zverejnených informácií:

- *výskyt, práva a povinnosti* – zverejnené udalosti, transakcie a iné skutočnosti sa vyskytli a týkajú sa účtovnej jednotky,

- *úplnosť* – všetky informácie, ktoré mali byť zverejnené v účtovnej závierke, sú zverejnené,
- *klasifikácia a zrozumiteľnosť* - finančné informácie sú správne prezentované a opísané a všetky zverejnené informácie sú jednoznačne vyjadrené,
- *správnosť a ocenenie* – finančné a iné informácie sú zverejnené verne a v správnej výške.¹⁴

Audítorské postupy súvisiace s ukončením auditu a odovzdaním správy audítora

Záverom auditu je jeho vyhodnotenie. Audítor sa musí uistiť, že ním získané dôkazy postačujú, či bola ich kvalita a množstvo dostatočné, aby mohol vydať správu audítora a v nej svoj názor na finančné výkazy. Audítor vydáva svoj názor na finančné výkazy tak, aby bol vzhľadom na prijateľne nízku úroveň rizika správny záver, či tieto finančné výkazy obsahujú významné nesprávnosti.

Audítor v tejto fáze zaznamenáva všetky významné zistenia, ktoré súvisia s ukončením zákazky. Zaznamenáva všetky potrebné informácie na pochopenie významných zistení a odkazy na ne.

Výslednými dokumentmi, ktoré audítor predkladá účtovnej jednotke sú:

- správa audítora, kde audítor uvádza svoj názor a
- list vedeniu účtovnej jednotky.

Názor audítora, ktorý je súčasťou audítorskej správy môže byť nepodmienený, podmienený alebo záporný, v inakšom prípade audítor odmietne vysloviť názor.

Správa audítora

Výsledkom auditu je správa audítora, ktorá obsahuje hlavnú položku a to názor audítora na finančné výkazy. Správa audítora má byť písaná tak aby bola príjemcom

¹⁴ Príručka medzinárodných usmernení pre audit, uisťovacie služby a etiku. ISA 315 - Identifikácia a posúdenie rizika významných nesprávností poznaním účtovnej jednotky a jej prostredia

zrozumiteľná a má obsahovať aj vysvetľujúce informácie ak sú potrebné. Požiadavky na správu audítora kladú medzinárodné audítorské štandardy a zákon o štatutárnom audite.

List vedeniu účtovnej jednotky

Takýto list je zhotovený pre potreby vedenia účtovnej jednotky, pretože nie je vhodné aby sa informácie v ňom objavili v audítorskej správe, ktorá má viac adresátov. Audítor v liste píše o skutočnostiach, ktorými sú napríklad chyby systému vnútornej kontroly, nesprávne účtovné metódy a rozpory účtovania s predpismi. O týchto skutočnostiach by malo vedenie vedieť, aby na ne mohlo reagovať, resp. ich odstrániť.

1.3.6. Vnútorňý kontrolný systém

Pod pojmom systém vnútornej kontroly rozumieme „*všetky metódy a postupy, ktoré zaviedol manažment účtovnej jednotky na zabezpečenie riadneho a účinného chodu podnikania pri dodržiavaní metód a postupov vedenia, pri zabezpečení ochrany aktív, presnosti a kompletnosti finančných údajov, prevencie a odhalenie podvodov a nesprávností a včasnej prípravy spoľahlivých finančných informácií*“¹⁵ a aby získal primeranú istotu o dosiahnutí špecifických cieľov v účtovnej jednotke.

Dôkladné pochopenie vnútornému kontrolnému systému je pre audítora veľkou pomocou pri výkone auditu. Poznanie vnútornej kontroly je súčasťou plánovacej fázy auditu. Audítor posudzuje štruktúru a činnosť vnútornej kontroly otázkami u pracovníkov účtovnej jednotky vykonávajúcich internú kontrolu. Svoje poznanie zvyšuje tiež pozorovaním tejto činnosti ako prebieha a ako sú určité transakcie kontrolované v informačnom systéme.

Porozumenie vnútorného kontrolného systému má audátorovi pomôcť odhaliť riziká výskytu významných nesprávností a pomôcť mu pri ďalšom zostavovaní plánu auditu. Audítor tiež hodnotí internú kontrolu a poukazuje na jej nedostatky.

V súvislosti s vnútorným kontrolným systémom môžeme hovoriť o **kontrolnom riziku**, ktoré znamená, „*že interná kontrola účtovnej jednotky nezabráni vzniku nesprávností, alebo včas neodhalí a neopraví nesprávnosť, ktorá by mohla vzniknúť v*

¹⁵ KAREŠ, L., *Audítorské postupy*. s 30.

*tvrzení o triede transakcie, účtovnom zostatku alebo zverejnenej informácii, a môže byť významná buď jednotlivo, alebo súhrnne, spoločne s inými nesprávnosťami.*¹⁶

Interná kontrola sa skladá s týchto súčastí:

- kontrolné prostredie,
- proces posúdenia rizík, ktorý používa účtovná jednotka,
- informačný systém vrátane súvisiacich podnikových procesov, ktoré sú relevantné pre finančné výkazníctvo, a komunikácia,
- kontrolné činnosti relevantné pre audit,
- monitorovanie kontrol.¹⁷

Kontrolné prostredie obsahuje prístup manažmentu ku kontrole, znalosti manažmentu a pracovníkov vykonávajúcich kontrolu a postupy kontroly. Faktory, ktoré ovplyvňujú kontrolné prostredie sú predovšetkým:

- komunikácia a presadzovanie bezúhonnosti a etických hodnôt osôb,
- spôsobilosť a potrebné skúsenosti osôb vykonávajúcich vnútornú kontrolu,
- účasť osôb poverených spravovaním a riadením účtovnej jednotky,
- filozofia vedenia štýl riadenia účtovnej jednotky - prístup manažmentu k rizikám podnikania,
- organizačná štruktúra účtovnej jednotky,
- spôsob určovania zodpovednosti a právomoci,
- personálna politika podniku - výber pracovníkov, školenia, konzultácie, kariérny postup, odmeňovanie atď.

Proces posúdenia rizík, ktorý používa účtovná jednotka obsahuje identifikovanie a hodnotenie identifikovaných rizík. Týka sa to identifikovania tých rizík, ktoré sa týkajú finančných výkazov. Treba posudzovať významnosti týchto rizík, ich výskyt a rozhodovanie o opatreniach na riešenie týchto rizík. Tieto riziká sú napr.:

- zmena pracovného prostredia,
- nový zamestnanci,

¹⁶ Príručka medzinárodných usmernení pre audit, uisťovacie služby a etiku. Slovník pojmov.

¹⁷ Príručka medzinárodných usmernení pre audit, uisťovacie služby a etiku. ISA 315 – Identifikácia a posúdenie rizika významných nesprávností poznaním účtovnej jednotky a jej prostredia.

- zmena informačného systému,
- zavedenie iných technológií,
- nové účtovné postupy.

Informačný systém, ktorý spravuje významné finančné operácie a slúži pre ciele finančného vykazovania sa skladá z rôznych postupov a záznamov. Tento systém slúži pre zaznamenávanie a uchovávanie účtovných skutočností, transakcií a tiež slúži pre spoľahlivé zostavovanie finančných výkazov. Manažment využíva informačný systém aj na sledovanie rôznych ukazovateľov výkonnosti podniku a je zdrojom aj iných informácií, ktoré ovplyvňujú rozhodovanie sa manažmentu.

Kontrolné činnosti relevantné pre audit sú pravidlá a postupy, ktoré pomáhajú vykonávať pokyny manažmentu. Kontrolné činnosti sa uplatňujú na rôznych organizačných a funkčných úrovniach. Príkladmi kontrolných činností, ktoré sú relevantné pre audit, sú činnosti kontrolujúce:

- autorizácie,
- previerky výkonnosti,
- spracovanie informácií,
- fyzické kontroly,
- oddelenie povinností.

Ďalšou súčasťou internej kontroly je jej monitorovanie. *Monitorovanie kontrol* je dôležité pre zhodnotenie efektívnosti internej kontroly a je to posudzovanie internej kontroly manažmentom, či vnútorný kontrolný systém funguje tak, ako má a či sa mení pri rôznych zmenách podmienok v podniku.

1.3.7. Audítorské riziko

Audítorské riziko spočíva v tom, že audítor môže vydať výrok o účtovnej závierke, ktorý by bol chybný. Toto riziko je ovplyvnené s rizikom zákazky. Riziko zákazky je, že audítor prijme zákazku, ktorú nebude môcť riadne ukončiť. To je napríklad, že ju nemusí stihnúť, nebude mať na ňu dostatočné vedomosti pre odvetvie potrebné a preto môže skôr

vydať výkon nezodpovedajúci účtovnej závierke. Klient bude s jeho službami nespokojný a on stratí reputáciu.

Čím vyššie je riziko zákazky, tým nižšie je audítorské riziko, ktoré je audítor ochotný strpieť.

Audítorské riziko je súčinom troch rizík. Tieto tri riziká sú:

- prirodzené riziko,
- kontrolné / vnútorné riziko,
- detekčné / kontrolné riziko.

Prirodzené a kontrolné riziko je nezávislé na audítorovi. Audítor zodpovedá len za detekčné riziko.

Prirodzené riziko nemôže audítor ovplyvniť. Je to riziko, ktoré vzniká za predpokladu, že nie sú vnútorné kontroly. ISA ho definujú ako „*náchylnosť tvrdenia týkajúceho sa triedy transakcie, účtovného zostatku alebo zverejnenej informácie na nesprávnosť, ktorá môže byť významná buď jednotlivito, alebo v súhrne s inými nesprávnosťami, a to pred zohľadnením súvisiacich kontrol.*“¹⁸

Kontrolné riziko je tiež riziko účtovnej jednotky. Je to riziko, že vnútorný kontrolný systém neodhalí nesprávnosť a ISA ho definuje ako „*riziko, že interná kontrola účtovnej jednotky nezabráni vzniku nesprávnosti, alebo včas neodhalí a neopraví nesprávnosť, ktorá by mohla vzniknúť v tvrdení o triede transakcie, účtovnom zostatku alebo zverejnenej informácii, a môže byť významná buď jednotlivito, alebo súhrnne, spoločne s inými nesprávnosťami.*“¹⁹

Detekčné riziko je riziko, ktoré už audítor môže ovplyvniť. Toto riziko znamená, že audítor včas neodhalí významnú nesprávnosť. Je to riziko zvolených postupov, „*ktoré audítor vykonáva na zníženie audítorského rizika na akceptovateľne nízku úroveň, sa neodhalí existujúca nesprávnosť, ktorá by mohla byť významná, či už jednotlivito alebo v spojení s inými nesprávnosťami.*“²⁰

¹⁸ Príručka medzinárodných usmernení pre audit, uisťovacie služby a etiku. s. 30.

¹⁹ Tiež tam.

²⁰ Príručka medzinárodných usmernení pre audit, uisťovacie služby a etiku. s. 64.

1.4. Audítorská dokumentácia

Audítorská dokumentácia je súhrn určitých dôkazov, spisov a listín, ktoré súvisia s vykonávaným auditom a od prijatia zákazky až po záverečnú správu.

Na audítorskú dokumentáciu možno nahliadať z troch hľadísk:

- ako činnosť, pri ktorej audítor zaznamenáva určité pre audit podstatné javy, zistenia a pod., ktoré audítor počas svojej činnosti má zistiť,
- ako výsledok audítorskej činnosti, ktorý je podaný v danej formalizovanej a zrozumiteľnej podobe a
- ako nástroj používaný pre iné účely a potreby.

Činnosti audítora je riziková a preto je potrebné aby mal audítor v rukách dôkaz o vykonaní auditu, argument pre svoje tvrdenia a informácie o svojom klientovi zhrnuté v jednej dokumentácii. Preto je význam audítorskej dokumentácie dôležitý a pre audítora nevyhnutný. Audítor vo svojej dokumentácii zaznamenáva dôkazy o vykonaní auditu, o správnosti výsledkov a postupe realizácie auditu.

Audítorská dokumentácia neslúži audítorovi len ako zdroj dôkazov pre prípadné spory, pochybnosti alebo nedorozumenia. Ale pomáha mu tiež aj pri nasledujúcich auditoch, pri poznávaní účtovnej jednotky a možnej modifikácii postupov ďalších auditov.

Významu audítorskej dokumentácie je preto dávany veľký dôraz. Táto dokumentácia je majetkom audítora a je robená hlavne pre jeho potreby.

1.4.1. Forma a obsah audítorskej dokumentácie

Pre audítorskú dokumentáciu nie je striktne stanovená forma a obsah. Každá zákazka pre audit je špecifická a preto sa forma, obsah a veľkosť audítorskej dokumentácie líšia. Faktory, ktoré ovplyvňujú formu, obsah a veľkosť dokumentácie sú:

- typ zákazky (zákazka na audit, preverenie alebo uisťovacie služby),
- charakter podmienok u klienta,
- rozsah prirodzeného, kontrolného a detekčného rizika,
- potreby vykonanej práce na audite a
- iné faktory.

Audítorská dokumentácia však vždy obsahuje určité dôkazy a informácie, ktoré majú potvrdiť, že bol zanalyzovaný kontrolný systém účtovnej jednotky, pre určenie substantívnych testov, audit primerane naplánovaný, realizovaný a kontrolovaný a postupy a testy poskytujú dostatočný predpoklad na vyslovenie stanoviska audítora k finančným testom.

1.4.2. Právna úprava audítorskej dokumentácie

Právny poriadok Slovenskej republiky upravuje audítorskú dokumentáciu v zákone o štatutárnom audite v § 22. V zákonnej úprave je uvedené, že „o priebehu výkonu štatutárneho auditu vedú štatutárny audítor a audítorská spoločnosť audítorskú dokumentáciu podľa medzinárodných audítorských štandardov“.²¹ Zákonodarca tak odkazuje na medzinárodné audítorské štandardy ISA, ktoré sa tiež venujú audítorskej dokumentácii a to konkrétne ISA 230 a iné ISA, ktoré k audítorskej dokumentácii dodávajú k nej ďalšie požiadavky nad rámec ISA 230.

Podľa zákona o štatutárnom audite obsahuje audítorská dokumentácia:

- zmluvu o audite,
- plán a program štatutárneho auditu,
- správu audítora,
- individuálnu účtovnú závierku alebo konsolidovanú účtovnú závierku,
- výročnú správu alebo konsolidovanú výročnú správu a
- ďalšie doklady dokumentujúce priebeh výkonu štatutárneho auditu.²²

V stručnosti uvedieme čo zákon o audítorskej dokumentácii ďalej upravuje. Zákon v § 22 stanovuje v súvislosti s audítorskou dokumentáciou najmä:

- *kto smie nahliadať do audítorskej dokumentácie* - do audítorskej dokumentácie smú nahliadať iba fyzické osoby oprávnené vykonávať dohľad, previerku alebo kontrolu kvality zákazky, súd, orgány činné v trestnom konaní a pod.,

²¹ §22 ods. 1 zákona o štatutárnom audite.

²² §22 ods. 1 zákona o štatutárnom audite.

- *dokedy má byť audítorská dokumentácia dokončená* - audítorská dokumentácia má byť uzavretá najneskôr do 60 dní odo dňa podpísania správy audítora,
- *ako dlho musí auditor alebo audítorská spoločnosť túto dokumentáciu uchovávať* - odo dňa vyhotovenia audítorskej správy sa audítorská dokumentácia uchováva desať rokov,
- *koho vlastníctvom je audítorská dokumentácia* - vlastníkmi sú auditor alebo audítorská spoločnosť.

Požiadavky pre audítorskú dokumentáciu upravujú predovšetkým medzinárodné audítorské štandardy v ISA 230 - Audítorská dokumentácia. ISA 230 definuje túto dokumentáciu, jej cieľ, formu a obsah, požiadavky a ďalšie náležitosti, ktoré súvisia s audítorskou dokumentáciou. V tomto štandarde je audítorská dokumentácia najpodrobnejšie opísaná. Avšak špecifikácie požiadavky na ňu možno nájsť aj v iných ISA, ktoré sú nižšie spomenuté.

ISA 230 sa zaoberá zodpovednosťou audítora za vypracovanie audítorskej dokumentácie k auditu finančných výkazov. Jej cieľom je poskytnúť dostatočný záznam o skutočnostiach pre zostavenie audítorskej správy a tiež poskytnúť dôkaz o tom, že audit bol naplánovaný a vykonaný v súlade s ISA a inými platnými právnymi predpismi.

Iné štandardy, ktoré kladú špecifické požiadavky na audítorskú dokumentáciu sú:

- ISA 210 - Dohodnutie podmienok zákaziek na audit - odseky 10 až 12
Zákazkový list má obsahovať cieľ a rozsah auditu finančných výkazov, zodpovednosť audítora, zodpovednosť manažmentu, platný rámec pre vykazovanie a zostavenie finančných výkazov, zmienku o forme a obsahu výstupu auditu, ktoré má auditor vydať a vyhlásenie, že za istých okolností sa správa môže líšiť od očakávania.
- ISA 220 - Kontrola kvality auditu finančných výkazov - odseky 24 až 25
Podľa tohto ISA má auditor zahrnúť do audítorskej dokumentácie problémy a riešenia etických požiadaviek ako napr. nezávislosť. Ďalej uviesť relevantné informácie o vzťahu s klientom, jeho pokračovanie a konzultácie s ním. Auditor má ďalej zdokumentovať vykonávanie previerok kontroly kvality zákazky.
- ISA 240 - Zodpovednosť audítora týkajúca sa podvodu pri audite finančných výkazov - odseky 44 až 47
Do audítorskej dokumentácie sa musia zahrnúť podozrenia na podvody vo finančných výkazoch ako aj identifikované významné nesprávnosti v súvislosti s podvodmi. Auditor tiež musí do dokumentácie zahrnúť reakcie na posúdené riziká spôsobené podvodom

a tiež oznámenia, ktoré učinil pre manažment a iné orgány. Ak by audítor dospel k záveru, že finančné výkazy neobsahujú žiadne významné nesprávnosti spôsobené podvodom, tak toto odôvodnenie má tiež zahrnúť do audítorskej dokumentácie.

- ISA 250 - Zohľadnenie zákonov a predpisov pri audite finančných výkazov - odseky 44 až 47

Audítor zdokumentuje zistený nesúlad s právnymi predpismi alebo aj podozrenie na takýto nesúlad a tiež aj výsledok diskusie s manažmentom o tomto nesúlade.

- ISA 260 - Komunikácia s osobami poverenými spravovaním - odsek 23

V prípade zistených oznámení z komunikácie s osobami podľa tohto ISA je potrebné aby audítor zahrnul do dokumentácie tieto zistenia, údaje o osobe, ktorá to oznámila a čas oznámenia.

- ISA 300 - Plánovanie auditu finančných výkazov - odsek 12

Do dokumentácie sa zahrnie celková stratégia auditu, plán auditu a všetky významné zmeny v celkovej stratégii a pláne auditu.

- ISA 315 - Identifikácia a posúdenie rizika významných nesprávností poznaním účtovnej jednotky a jej prostredia - odsek 32

Audítor zdokumentuje:

- a) diskusiu medzi členmi tímu o náchylnosti finančných výkazov na nesprávnosti a platnom rámci pre vykazovanie,
- b) špecifické údaje o prostredí a odvetví, v ktorom sa účtovná jednotka nachádza, a súčasti vnútornej kontroly,
- c) identifikované a posúdené riziká na významné nesprávnosti vo finančných výkazoch a na úrovni tvrdení,
- d) riziká vyžadujúce osobitnú pozornosť.

- ISA 320 - Významnosť pri plánovaní a vykonávaní auditu - odsek 14

Ako už napovedá názov ISA, audítor zahrnie do audítorskej dokumentácie významnosti týkajúce sa najmä finančných výkazov, transakcií a zostatkov účtov.

- ISA 330 - Reakcie audítora na posúdené riziká - odseky 28 až 30

Audítor zaradí do dokumentácie reakcie na zistené riziká významných nesprávností. To znamená časový rozvrh, zvolené postupy a výsledky týchto reakcií.

- ISA 450 - Vyhodnotenie nesprávností zistených počas auditu - odsek 15

Do dokumentácie audítor zahrnie sumu, pod ktorou sa rozumejú nepodstatné nesprávnosti, všetky opravené a neopravené nesprávnosti a významné neopravené nesprávnosti.

- ISA 540 - Audit účtovných odhadov vrátane účtovných odhadov reálnej hodnoty a súvisiace zverejnenia - odsek 23

Na základe tohto ISA musí audítor zaradiť do audítorskej dokumentácie základ pre závery audítora o primeranosti odhadov k významným rizikám a podozrenia zaujatosti manažmentu v rámci tohto ISA.

- ISA 550 - Spriaznené osoby - odsek 28

Pri audite je dôležité identifikovať spriaznené osoby a charakterizovať vzťah klienta s nimi. Tieto informácie je potrebné zdokumentovať.

- ISA 600 - Špeciálne úvahy – audit finančných výkazov skupiny (vrátane práce audítorov komponentov) - odsek 50

Do dokumentácie sa zaradí analýza komponentov (účtovná jednotka alebo podnikateľská aktivita), charakter, načasovanie a rozsah prác na tejto analýze a príslušnú komunikáciu v rámci tímu pracujúcim na komponentoch.

- ISA 610 - Použitie práce interných audítorov - odseky 36 a 37

V prípade, že sa štatutárny audítor rozhodne použiť pre audit internú kontrolu, tak musí zdokumentovať náležitosti tejto kontroly a to napríklad organizačné postavenie, úroveň odbornosti, prístup interného auditu, rozsah auditu, pre ktorý sa používa interná kontrola, testy internej kontroly a ich výsledky a pod.

Audítorská dokumentácia sa vyhotovuje a dopĺňa spravidla počas priebehu auditu. Jej dokončenie má byť najneskôr do 60 dní od vydania správy audítora. Avšak aj po tomto dátume je možné audítorskú dokumentáciu meniť a to z administratívnych dôvodov. V prípade zmeny v dokumentácii by mal audítor spraviť záznam o takejto zmene, aby sa predišlo chybe, ktorá z takejto zmeny môže vzniknúť.

2. Cieľ práce

Účtovníctvo, ako jedna z hlavných a neoddeliteľných činností podnikania je v súčasnej trhovej ekonomike dôležitou súčasťou pre poskytovanie informácií slúžiacich k rozhodovaniu sa subjektov na trhu. Účtovanie a vykazovanie tvorí široký komplex právnych predpisov, ktoré sú viac menej určené pre odborníkov a laik alebo neskúsený účtovník je vystavený možnosti spraviť chybu, ktorá môže neskôr ovplyvniť rozhodovanie manažmentu alebo iného používateľa informácií pochádzajúcich z účtovníctva. Nemôžeme tiež prehliadať aj v spoločnosti nebezpečné motivácie, ktoré sú v rozpore s trestným zákonníkom. Ako nám už minulosť pár krát naznačila, sú manažéri alebo zamestnanci, ktorí sú schopní obohatiť sa na úkor vlastníkov spoločností, ktorí ich za do funkcií vymenovali alebo zamestnali. Pre tieto a aj pre iné príčiny je potrebné vzdelávať sa v obore audítorstva a zveľaďovať tento obor, ktorý má v popise činnosti prinášať garanciu finančných informácií pre používateľov a tak prispievať s väčšou stabilitou na finančných trhoch.

Úlohou tejto práce je hlavne ukázať postupy audítora zamerané na audit finančného majetku a upriamiť pozornosť na vytváranie audítorskej dokumentácie v priebehu vykonávania auditu finančného majetku. Postupy audítora sú v práci opísané z teoretickej stránky ako aj prezentované z praktickej stránky na ukážkovom príklade.

Záujemca o problematiku auditu a zvlášť auditu finančného majetku sa v tejto práci v stručnosti dozvie ako postupovať od začiatku auditu, prijatia zákazky, až po jeho koniec, teda vydania stanoviska k finančným výkazom so zreteľom na finančný majetok.

Práca si kladie za účel oboznámiť čitateľa s možnými postupmi a fázami pri audite finančného majetku, ktoré, ak by takýto audit chcel uskutočniť, ho iste čakajú a neminú. Preto je v tejto práci týmto fázam, krokom, venovaný priestor a čitateľ sa tak môže dopredu pripraviť a oboznámiť s možnými problémami a postupmi pri audite finančného majetku.

3. Metodika práce a metody skúmania

Audítor pri vykonávaní auditu má relatívne voľné možnosti, čo pre svoju prácu použije, aký program, aké metódy, výber vzorky, vlastné uváženia a pod. Pretože je výkon auditu takpovediac určitým know-how audítorských firiem, sú niektoré kroky audítora povinné alebo nutné. Tieto kroky audítora som vysvetlil a teoreticky načrtol v prvej kapitole. Táto práca si však nekladie za cieľ len vymenovanie a definovanie nutných krokov audítora, ale o priblíženie sa praxi prostredníctvom teórie a o diskusiu v rámci priestoru, kde má audítor možnosť voliť si postup a prostriedky auditu sám. Tieto postupy vysvetľujem a prezentujem ako som k nim prišiel k výsledkom uvedeným v kapitole výsledky práce. Postupy pri uskutočňovaní substantívnych testov sa líšia v závislosti od kontrolovaného druhu účtov. Uvádzam preto len postupy, ktoré môžeme použiť pri kontrole finančného majetku. Nie všetky postupy a metódy uvedené, ktoré prichádzajú v úvahu som používal. Pre väčšiu vypovedaciu schopnosť tejto práce je síce na mieste uviesť aspoň alternatívy k postupom a preto aj iné varianty možného postupu uvádzaj v ďalšej kapitole.

Pre svoju špecifickosť sa dlhodobý finančný majetok kontroluje zvyčajne vyčerpávajúco, teda všetky položky, ktoré obsahuje, s výnimkou finančných inštitúcií. Preto uvádzam aj možnosť výberu vzorky, no len stručne.

Krátkodobý finančný majetok sa môže tiež kontrolovať úplne, no v závislosti od množstva. Malé účtovné jednotky väčšinou nevlastnia veľké množstvo tohto aktíva. Preto je pre tento druh majetku možné uskutočniť testovanie vyčerpávajúcim spôsobom.

Vo kapitole výsledky práce je zvolený teoretický prístup k ozrejmieniu si auditu finančného majetku a to formou komparácie rôznych postupov z formálneho aj obsahového hľadiska a tiež je načrtnutý spôsob pretavenia týchto teoretických postupov do praxe. V prípade dlhodobého finančného majetku je kapitola výsledky práce obohatená autorom o vlastný návrh postupov audítora a tvorby audítorskej dokumentácie s vysvetľujúcim textom. Pre samotný postup audítora som uvažoval o použití programu MS-Excel, v ktorom sa používajú kontingenčné tabuľky a tiež programu Elize, ktorý je nižšie popísaný.

3.1. Program Elize

V tejto práci som stručne uviedol možné použitie niektorých funkcií programu Elize. Tento program je možné použiť aj na substantívne testy. Program slúži audítorovi v mnohých smeroch a niektoré jeho funkcie som v tejto kapitole opísal. Program obsahuje množstvo funkcií, no pre ilustráciu som uviedol len niektoré.

Po zakúpení licencie, nainštalovaní a spustení programu importujeme do programu Hlavnú knihu z obdobia (bežné účtovné obdobie), pre ktoré robíme audit, Hlavnú knihu z predchádzajúceho účtovného obdobia a Denník z bežného účtovného obdobia. Pre importovanie týchto finančných údajov do programu Elize je potrebné si ich vopred upraviť a uložiť vo formáte CSV. Pre tento krok som si zvolil program Excel, kde som si údaje vopred upravili pre požadovaný vstup do Elize. Podrobné kroky pre prácu s programom Elize je možné nájsť na webovej stránke www.ruz.sk. V práci som však uviedol len niektoré funkcie.

4. Výsledky práce a diskusia

4.1. Postupy audítora v oblasti finančného majetku

V tejto podkapitole uvádzam v postupných krokoch od začiatku auditu, podpísania zákazky až po jej koniec, vydania stanoviska audítora, postupy audítora zamerané na oblasť finančného majetku. Nie všetkým krokom sa venujem podrobne. Pre účely práce sú dôležité hlavne kroky, kde audítor uskutočňuje audit finančného majetku a zároveň svojimi výsledkami dopĺňa audítorskú dokumentáciu, ktorá je uvedená v ďalšej podkapitole. Ostatným fázam auditu sa venujem len okrajovo.

4.1.1. Prijatie zákazky na audit

Prvým krokom audítora je prijatie zákazky na audit. Audítor pri prijímaní zákazky na audit vyhodnocuje túto zákazku. Pýta sa najmä na to, či ju môže prijať, čo môže očakávať od účtovnej jednotky, či je nezávislý voči nej, či má na zákazku dostatok zdrojov, aké sú riziká, kto bol predchádzajúci audítor a pod. Tieto vyhodnotenia má vložiť spolu so zmluvou na zákazku do dokumentácie.

V rámci tejto práce predpokladáme, že účtovná jednotka vlastní finančný majetok a že do rozsahu auditu tento finančný majetok spadá. Teda zákazka sa musí týkať ako krátkodobého ale najmä dlhodobého finančného majetku, na ktorý sa táto práca zameriava. Pri prijímaní zákazky audítor musí zhodnotiť jej riziko. To znamená, že sa pýta, či môže túto zákazku zobrať vzhľadom na povahu a objem finančného majetku, s ktorým účtovná jednotka obchoduje, či má na ňu potrebné vedomosti alebo má v tíme niekoho s potrebnými vedomosťami. Po tom ako audítor vyhodnotí toto riziko ako prijateľné, zákazku akceptuje. V opačnom prípade by ju mal odmietnuť. Prvým možným oboznámením, kde audítor môže získať informácie o účtovnej jednotke môže byť obchodný register, zverejnené účtovné závierky a správy audítora, web stránka účtovnej jednotky alebo najmä objednávateľ auditu a prechádzajúci audítor. Z týchto informácií si audítor spraví prehľad o veľkosti účtovnej jednotky, jej právnej forme (spoločnosť s ručne obmedzeným alebo akciová spoločnosť), predmete podnikania, materskej spoločnosti, poprípade dcérskych spoločnostiach. Pre audítora je dôležitá aj posledná

správa predchádzajúceho audítora. Tá môže audítorovi napomôcť a hlavne ho upozorniť, na ktoré oblasti si má pri audite dávať pozor a aké veľké riziko si má stanoviť.

4.1.2. Poznanie účtovnej jednotky a plánovanie auditu

Ďalším krokom audítora po prijatí zákazky je oboznámiť sa podnikom a jeho fungovaním, jeho systémom internej kontroly, ak ju má, internými smernicami a postupmi pracovníkov. Dôležité je oboznámiť sa ako sa zaznamenávajú účtovne prípady súvisiace s finančným majetkom, aké metódy oceňovania účtovná jednotka používa, aké množstvo a druh finančného majetku vlastní no už oveľa konkrétnejšie ako tomu bolo pri prijímaní zákazky. V prípade, že ide o finančnú inštitúciu a nie o obchodno-výrobný podnik, je finančný majetok jednou z hlavných položiek účtovnej jednotky a preto je obsiahly. V takomto prípade si tento druh majetku vyžaduje zvláštnu pozornosť. Ak má audítor podozrenie, že tento majetok môže obsahovať vyššiu mieru účtovných chýb, mal by tomuto majetku vyčleniť viac času. Vzhľadom na povahu finančného majetku stanovenie väčšej miery rizika pri tomto majetku nebýva zvykom. Dôvod je ten, že hodnota podielov v obchodných spoločnostiach sa často krát odvodzuje od vlastného imania. Problém môže nastať pri cenných papieroch alebo derivátoch oceňovaných reálnou hodnotou. Ich ocenenie je o niečo komplikovanejšie. Týmto cenným papierom by mal audítor venovať väčšiu pozornosť.

Počas získavania týchto informácií je potrebné, aby si audítor všímal prístup k údajom a spoluprácu manažmentu a zamestnancov.

Súčasťou plánovania auditu je vykonanie predbežných analytických testov. V oblasti finančného majetku môžu byť vykonané nasledovné analytické testy, ktoré môžu audítorovi napovedať, že niečo nemusí byť v poriadku:

- porovnanie vývoja cien konkrétneho finančného majetku na trhu s vývojom cien v účtovnej jednotke,
- suma hodnoty cenných papier vydelená počtom cenných papierov by sa mala rovnať trhovej hodnote jedného cenného papieru,
- overenie bilancie strán Má Dať (MD) a Dal (D) za celé účtovné obdobie.

ELIZE-AUD ver. 14.1 Obdobie : 2014 1 IČO:

Základné nastavenie Hlavná kniha Denník Výkazy Audit Audit - Testy Navigácia Okno Pomocník

Uložiť Uložiť Zrušiť

KNIHA Hlavná kniha - plnenie Obdobie : 2014 1 IČO:

	Počiat.auto	Počiat.(md-dal)	Obrat md	Obrat dal	K.Zostatok
0 Účtová trieda 0 - Dlhodobý majetok	0,00	20000,00	12000,00	0,00	32000,00
1 Účtová trieda 1 - Zásoby	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00
2 Účtová trieda 2 - Finančné účty	0,00	79070,80	178637,48	196758,52	59949,76
3 Účtová trieda 3 - Zúčtovacie vzťahy	0,00	-88,28	93860,44	92140,20	1631,96
4 Účtová trieda 4 - Kapitálové účty a dlhodobé záväzky	0,00	-97982,52	17940,08	767,68	-80810,12
5 Účtová trieda 5 - Náklady	0,00	0,00	30881,08	12,68	30868,40
6 Účtová trieda 6 - Výnosy	0,00	0,00	0,00	43640,00	-43640,00
Spolu	0,00	0,00	333319,08	333319,08	0,00
Účtový výsledok hospodárenia pred zdanením					15767,36
Účtový výsledok hospodárenia po zdanení					12771,60

Účet >>	NÁZOV	Typ	V	Riad	S	Počiat.auto	Počiat.MD	Počiat.DAL	Obrat MD	Obrat DAL	K.Zostatok
211	Pokladnica	A	S	056	1	0,00	1299,32	0,00	73113,16	35660,24	38752,24
213	Ceniny	A	S	056	1	0,00	230,08	0,00	3468,68	3268,48	430,28
221.01	Účty v bankách	A	S	057	1	0,00	76541,40	0,00	36095,64	91829,80	20767,24
261	Peniaze na ceste	A,P	S	057	1	0,00	0,00	0,00	66000,00	66000,00	0,00
311.02	Krátkodobé pohľadávky - Pohľadávky z obchodného styku, odt. A	S	S	047	1	0,00	2976,00	0,00	43568,00	41740,00	4804,00
314.03	Krátkodobé pohľadávky - Pohľadávky z obchodného styku, pos. A	S	S	047	1	0,00	398,32	0,00	0,00	0,00	398,32
315.02	Krátkodobé pohľadávky - Pohľadávky z obchodného styku, ostr. A	S	S	047	1	0,00	0,00	0,00	540,08	540,08	0,00
321	Dodávateľa	P	S	107	1	0,00	0,00	0,00	5123,08	5123,08	0,00
324	Prijaté preddavky	P	S	107	1	0,00	-265,56	0,00	0,00	0,00	-265,56
325	Ostatné záväzky	P	S	107	1	0,00	0,00	0,00	0,00	660,00	-660,00
336.02	Záväzky zo sociálneho zabezpečenia	P	S	114	1	0,00	-576,32	0,00	7146,00	7172,08	-602,40
341.02	Daňové záväzky a dotácie, daň z príjmov	P	S	115	1	0,00	-3818,88	0,00	3832,24	3002,44	-2989,08
355.01	Dlhodobé pohľadávky - Pohľadávky voči spoločníkom a členom	A	S	043	1	0,00	0,00	0,00	364,80	364,80	0,00
365	Ostatné záväzky voči spoločníkom a členom	P	S	112	1	0,00	0,00	0,00	16320,00	16320,00	0,00
366	Záväzky voči spoločníkom a členom zo závislej činnosti	P	S	112	1	0,00	-1032,20	0,00	14761,84	14806,64	-1077,00
381.02	Náklady budúcich období krátkodobé	A	S	063	1	0,00	2230,36	0,00	2023,68	2230,36	2023,68
395	Vnútroim. zúčtovanie	A,P	S			0,00	0,00	0,00	180,72	180,72	0,00

Prenos KS roka-1 do PS aktuálneho Prepočet sumárov tried a HV Kontrola väzieb HL knihy Plnenie HL knihy z externého súboru Prevodový mostík účtov Výber významnej vzorky Tlač

KNIHA Hlavná kniha - plnenie Obdobie : 2014 1 IČO:

Obr. 1. Program Elize – importovaná Hlavná kniha

Už po importovaní údajov Hlavnej knihy do programu môže audítor **skontrolovať väzby** medzi stranou Má Dať (MD) a Dal (D) pomocou funkcie kontrola väzieb Hlavnej knihy. Napríklad v prípade, že sa súčet súm počiatočných položiek na strane MD nerovná súčtu súm počiatočných položiek na strane D, program ohlási chybu a upozorní na tento nesúlad. Program navyše oznámi výšku odchýlky.

Program ďalej obsahuje v časti Denník funkciu **porovnania Denníka s Hlavnou knihou**. Táto funkcia umožňuje užívateľovi porovnanie strán má dať nachádzajúcich sa v denníku a v hlavnej knihe a zistiť nesúlad, ak importované údaje nejaký obsahujú.

Tieto analytické postupy môže audítor použiť v prípade, že finančný majetok je objemný. Pri používaní týchto postupov si musí audítor roztriediť cenné papiere na konkrétne portfólia patriace k jednému podniku.

Tieto funkcie možno nastaviť aj v MS-Excel pomocou kontingenčných tabuliek. V jednom hárku budeme mať konečné stavy účtov za minulé obdobie, v druhom konečné stavy účtov za bežné obdobie a v treťom účtovné prípady evidované počas bežného obdobia. Bilancia vedenia na strane MD a D a tiež iné chyby sa dajú odhaliť prirátaním

konečných zostatkov strán MD a D ku konečným zostatkom účtov za minulé obdobie. V prípade, že sa niečo zabudlo podvojne zaúčtovať, výsledok nebude korešpondovať s konečnými stavmi účtov za bežné obdobie.

Po poznaní účtovnej jednotky audítor určuje na základe zistených údajov predbežné riziko a hladinu významnosti pre dlhodobý finančný majetok ako aj pre konkrétne tvrdenia ako sú:

- existencia,
- správnosť účtovania z vecného a časového hľadiska,
- správnosť ocenenia,
- správnosť vykázania.

Hladina významnosti má svoje maximálne limity stanovené v ISA 320. Konkrétna hladina významnosti však závisí od uváženia audítora.

4.1.3. Substantívne testy

Po poznaní účtovnej jednotky a plánovaní auditu začne audítor vykonávať audit. Najprv však musí odsúhlasiť hlavnú knihu a zostatky účtov. V prípade, že účtovná jednotka eviduje väčšie množstvo finančného majetku mal by audítor vykonať substantívne testy výberom vzorky.

Pri substantívnych testov s výberom vzorky máme tieto nasledujúce kroky:

- stanovenie cieľov testov,
- vymedzenie auditovanej populácie,
- voľby metódy audítorského výberu,
- stanovenie veľkosti vzorky,
- stanovenie metódy výberu vzorky,
- uskutočnenie výberu,
- vyhodnotenie výsledkov vzorky.²³

Tento výber možno uskutočniť pomocou programu Elize alebo aj pomocou MS-Excel a to zadaním rôznych kritérií. Kritériami môže byť:

- hodnota majetku,

²³ KAREŠ, L. *Audítorské postupy*. s 53.

- výška sumy transakcie, resp. iného účtovného prípadu (predaj, nákup).

Audítor si na základe svojich odborných znalostí a skúseností zvolí významnosť akú uzná za vhodnú. Jeho rozhodovanie tiež ovplyvnia aj skúsenosti s účtovnou jednotkou z minulosti, ak u nej už audit robil. Tie účty ktorých zostatkov prekračuje hladinu významnosti audítor považuje za významné a preto sa v rámci nich rozhodne vykonať testy.

ELIZE-AUD ver. 14.1 Obdobie : 2014 1 ICO:

Základné nastavenie Hlavná kniha Denník Výkazy Audit Audit - Testy Navigácia Okno Pomocník

Kritický komponent

	Hodnota (eur)	Dolná (%)	Horná (%)	Kritická (%)	Dolná (eur)	Horná (eur)	Kritická (eur)	50% kritická (eur)	5% kritická (eur)
0 Zisk pred zdanením	15767	3,0	7,0	7,0	473	1 103	1 103	551	55
1 Aktíva	99176	1,0	3,0	2,0	991	2 975	1 983	991	99
2 Vlastné imanie	77563	3,0	5,0	4,0	2 325	3 878	3 102	1 551	155
3 Výnosy	43640	1,0	4,0	3,0	436	1 745	1 309	654	65
4	0	5,0	5,0	5,0					
5									
6									

Kritická hladina Tolerovaná chyba Minimálna chyba

Kritéria výberu

Účet od: do:

Obraty Synteticky Zostatky Analyticky

Koniec Tlač

Komentár:

Účet

013 022 061 062 073 082 211 213 221.01 261 311.02 314.03 Krátkodobé pohľadávky - Pohľadávky z obchodného styku, pos A S 047 1 0,00 398,32 0,00 0,00 0,00 398,32 315.02 Krátkodobé pohľadávky - Pohľadávky z obchodného styku, osti A S 047 1 0,00 0,00 0,00 540,08 540,08 0,00 321 Dodávateľia P S 107 1 0,00 0,00 0,00 5123,08 5123,08 0,00 324 Prijaté preddávky P S 107 1 0,00 -265,56 0,00 0,00 0,00 -265,56 325 Ostatné záväzky P S 107 1 0,00 0,00 0,00 660,00 660,00 -660,00 336.02 Záväzky zo sociálneho zabezpečenia P S 114 1 0,00 -576,32 0,00 7146,00 7172,08 -602,40

Prenos KS roka-1 do PS akt.roka Prepočet sumárov tried a HV Kontrola väzieb HL knihy Plnenie HL knihy z externého súboru Prevodový mostík účtov Výber významnej vzorky Tlač

Obr. 2 Program Elize – Výber vzorky na základe významnosti

Kritický komponent	Hodnota (eur)	Kritická hladina % významnosti	Tolerovaná chyba 50% významnosti	Minimálna chyba 5% významnosti
Aktiva	99176	2 1983 (*)	991 ()	99 ()

Účet	Názov účtu	K.ZOSTATOK MD	K.ZOSTATOK DAL
013	Softvér	3 824,96	
022	Samostatné hnutelné veci a súbory hnutelných vecí	11 668,64	
061	Podielové cenné papiere a podiely v dcérskej účtovnej je	20 000,00	
062	Podielové cenné papiere a podiely v spoločnosti s podstat	12 000,00	
073	Oprávky k softvéru		3 824,96
082	Oprávky k samostatným hnutelným veciam a k súboru hn		11 668,64
211	Pokladnica	38 752,24	
221	Bankové účty	20 767,24	
311	Odberatelia	4 804,00	
341	Daň z príjmov		2 989,08
381	Náklady budúcich období	2 023,68	
411	Základné imanie		26 555,16
421	Zákonný rezervný fond		2 655,52
428	Nerozdelený zisk minulých rokov		35 580,36
461	Bankové úvery		16 000,00
501	Spotreba materiálu	2 636,32	
522	Príjmy spoločníkov a členov zo závislej činnosti	14 806,64	
524	Zákonné sociálne poistenie	5 194,96	
591	Splatná daň z príjmov z bežnej činnosti	2 995,76	
602	Tržby z predaja služieb		43 568,00

Komentár :

Účty s konečnými zostatkami presahujúcimi 2% celkovej výšky aktív.

Obr. 3 Výstup z programu Elize – vybraná vzorka účtov na základe významnosti

V časti programu Elize - Hlavná kniha je možné vybrať z položiek Hlavnej knihy požadovanú vzorku na základe významnosti. Používateľ si môže nastaviť vybranú významnosť a to pre obraty ako aj pre zostatky účtov. Na základe významnosti program audítorovi vyberie účty, ktoré danú významnosť preyšujú. Audítor si takto môže vybrať významné vzorky z hlavnej knihy na základe stanovenej významnosti.

V prípade, že má účtovná jednotka finančný majetok v menšom objeme je možné a žiadúce vykonať vyčerpávajúci výber, to znamená všetky položky.

Po výbere vzorky alebo vyčerpávajúcom výbere postupuje audítor vykonaním detailných testov, kde kontroluje:

- existenciu a vlastníctvo majetku,
- správne účtovanie z vecného a časového hľadiska,
- správne ocenenie a
- správne vykázanie.

Pre prehľadnosť si audítor rozdelí dlhodobý finančný majetok na:

- podiely v spoločnosti s ručením obmedzeným,

- iné podiely (podiely vo fondoch),
- akcie,
- dlhopisy,
- pôžičky,
- deriváty
- iný finančný majetok (pozemky, zbierky a pod.).

Pre každé z týchto majetkov použije inú metódu overovania tvrdení.

Podiely v spoločnosti s ručením obmedzeným

Existenciu a vlastníctvo podielov v spoločnosti s ručením obmedzeným overuje pomocou obchodného registru, kde sú zverejnení vlastníci spoločnosti.

Správne účtovanie z vecného a časového hľadiska overuje podľa účtovného záznamu a dokumentu súvisiaceho s týmto záznamom.

Správne ocenenie v tomto prípade overuje na základe metódy, ktorú si účtovná jednotka zvolila. V prípade, že ide o metódu vlastného imania, audítor požiada spoločnosť s ručením obmedzeným, ktorej podielu sa to týka, aby jej poskytla údaje o výške vlastného imania, z ktorého sa vypočíta výška podielu. Ak klient vlastní 100%-ný podiel, je hodnota podielu vo výške vlastného imania.

Zvýšenú pozornosť by mal audítor venovať opravným položkám vedeným k tomuto finančnému majetku. Účtovná jednotka si opravné položky oceňuje na základe vlastného uváženia a preto je dôležité overiť správnu výšku ocenenia opravnej položky a opodstatnenosť opravnej položky. Ďalej by mal audítor prihliadať aj na stav spoločnosti, či jej nehrozia finančné problémy a či bude do budúcnosti pokračovať v činnosti.

Pri overovaní **správneho vykázania** sa audítor zameria na to, či daný druh majetku spadá pod účtovnú položku, pod ktorou ju klient vykazuje.

Iné podiely

Existenciu a vlastníctvo iných podielov overuje audítor listinami dokladajúcimi vlastníctvo a to napríklad zmluvou o nadobudnutú vlastníctva. Najlepším a najdôveryhodnejším preukázaním je potvrdenie vlastníctva a veľkosti podielu od spravovateľa fondu.

Správne účtovanie z vecného a časového hľadiska overuje podľa účtovného záznamu a dokumentu súvisiaceho s týmto záznamom.

Správne ocenenie podielu sa odvíja od toho, či je finančný nástroj, ktoré podiel účtovná jednotka vlastní je verejne obchodovateľný, je jeho hodnota zverejnená alebo v závislosti od povahy finančného nástroja.

Pri overovaní **správneho vykázania** sa audítor zameria na to, či daný druh majetku spadá pod účtovnú položku, pod ktorou ju klient vykazuje.

Akcie

Pre akcie je špecifické, že vlastník môže mať množstvo akcií – cenných papierov patriacich k jednej akciovej spoločnosti. V takom prípade pre overenie nie je potrebné skúmať všetky takéto cenné papiere, ale stačí výber jednej akcie z každej emisie. V prípade viacerých emisií sa môže líšiť len menovitá hodnota.

Existenciu a vlastníctvo akcií sa overuje podľa druhu cenného papiera. Ak sú cenné papiere v hmotnej podobe, v takom prípade sa ich existencia overuje držbou a reálnym nahliadnutím do týchto cenných papierov. V prípade, že ich účtovná jednotka nemá v držbe, tak je potrebné potvrdenie od subjektu, ktorý ich má v úschove.

Ak sú cenné papiere v zaknihovanej podobe, je potrebné pre overenie ich existencie potvrdenie od subjektu, u ktorého sú zaknihované.

Správne účtovanie z vecného a časového hľadiska overuje podľa účtovného záznamu a dokumentu súvisiaceho s týmto záznamom.

Správne ocenenie akcií v prípade, že sa s akciami obchoduje na verejnom trhu, sa odvíja od hodnoty na trhu. V prípade, že sa s nimi neobchoduje, overuje audítor správnosť metódy ocenenia a v prípade, že je správna, podľa tejto metódy správnosť výpočtu.

Pri overovaní **správneho vykázania** sa audítor zameria na to, či daný druh majetku spadá pod účtovnú položku, pod ktorou ju klient vykazuje.

Výnosy z akcií sú dividendy a o výške dividend rozhoduje valné zhromaždenie. Teda pre účtovanie výnosov z dividend, treba mať potvrdenie o rozhodnutí valného zhromaždenia.

Dlhopisy

Pre dlhopisy platí takmer to isté, čo pre akcie. Hlavný rozdiel je v overení **správneho oceňovania** a vo výpočte výnosov. Výnos z dlhopisov je zvyčajne fixne určený a započítava sa hodnoty dlhopisu.

Pôžičky

Existenciu a vlastníctvo pôžičky si overí audítor potvrdením dlžníka a zmluvou o pôžičke.

Správne účtovanie z vecného a časového hľadiska overuje podľa účtovného záznamu a dokumentu súvisiaceho s týmto záznamom.

Správne ocenenie je ovplyvnené výškou úroku a dobou na akú je pôžička poskytnutá. K pôžičke sa môžu tvoriť opravné položky aj sa pôžička stáva aspoň z časti nevymožiteľnou. Preto je pri pôžičkách potrebné kontrolovať aj solventnosť dlžníka.

Pri overovaní **správneho vykázania** sa audítor zameria na to, či daný druh majetku spadá pod účtovnú položku, pod ktorou ju klient vykazuje. Chyba pri nesprávnom vykázaní sa môže objaviť vtedy, ak pôžička, ktorá bola účtovaná ako dlhodobá, teda so splatnosťou dlhšou ako jeden rok je už splatná do jedného roka, ale v účtovnej jednotke ju nepreúčtovali.

Výnosom sú úroky z požičanej čiastky, ktoré sa platia podľa dohodnutých podmienok zo zmluvy.

Deriváty

Existenciu a vlastníctvo derivátu si overí audítor potvrdením druhej strany a zmluvou o deriváte.

Správne účtovanie z vecného a časového hľadiska overuje podľa účtovného záznamu a dokumentu súvisiaceho s týmto záznamom.

Správne ocenenie je pri derivátoch rizikovejšie pre zložitosť výpočtu. Preto by mu mal audítor venovať väčšiu pozornosť.

Pri overovaní **správneho vykázania** sa audítor zameria na to, či daný druh majetku spadá pod účtovnú položku, pod ktorou ju klient vykazuje.

Iný finančný majetok

Iným finančný majetkom môžu byť rôzne umelecké diela, zbierky, pozemky a iné majetky, ktoré drží účtovná jednotka z dôvodu uloženia finančných prostriedkov. Každé z nich je špecifické. Pre umelecké diela sa môže overovať vlastníctvo napríklad rozhodnutím na dražbe a pre pozemky zápisom v katastri nehnuteľností.

Ocenenie je špecifické pre tento druh majetku tým, že ho zvyčajne oceňuje znalec. Tu si musí dávať audítor pozor. Ak je majetok významný a má čo i len najmenšie podozrenie z chyby alebo podvodu, mal by si zavolať nezávislého znalca a dať majetok oceniť.

4.1.4. Ukončenie auditu

Po vykonaní potrebných testov a získaní dostatočných dôkazov pre svoj výrok audítor vydá správu audítora. Tomuto predchádza posudzovanie významnosti chýb a nesprávností. Dôkazy pre tieto nesprávnosti a chyby uvedie audítor do jedného dokumentu a vypočíta približnú sumu, ktoré vznikli týmto nesprávnym účtovaním. Ak tie spolu prevyšujú alebo sa ich suma pohybuje nad hladinou významnosti, mal by audítor zvážiť svoj výrok. V prípade, že nepresnosti a chyby v účtovaní nedosahujú hladinu významnosti a klient odmietne tieto opraviť, môže audítor stále vysloviť bezpodmienečný názor. Takýto postup audítora, keď toleruje neopravené účtovné chyby, ktorých suma je pod hladinou významnosti, sa nazýva tzv. Summary of unadjusted audit differences (SUAD).

V liste adresovanom vedeniu účtovnej jednotky audítor konkrétne popíše nedostatky, ktoré počas auditu objavil. Okrem chýb by mal uviesť aj to ako by mali byť správne zaúčtované. Tiež by sa mal v tomto liste venovať vnútornému kontrolnému systému, ak ten obsahuje nedostatky alebo riziko.

Tieto informácie majú byť aj súčasťou audítorskej dokumentácie podľa ISA 450 ods. 15.

4.2. Audítorská dokumentácia v oblasti finančného majetku

V prvej kapitole tejto práce je uvedené, čo je audítorská dokumentácia, aké má funkcie a čo musí obsahovať. Obsah audítorskej dokumentácie však nemusí obsahovať len povinné časti, ktoré stanovuje zákon a medzinárodné audítorské štandardy. Audítorská dokumentácia by mala obsahovať všetky podstatné informácie, ktoré sa týkajú postupu audítora od prijatia zákazky až po ukončenie auditu a jeho výsledky.

4.2.1. Prístupy k tvorbe audítorskej dokumentácie

Obsah a forma audítorskej dokumentácie je vecou samotného audítora. Na niektoré údaje si audítori vytvárajú formuláre, ktoré im pomáhajú systematizovať informácie a vnášajú určitú rutinu do činnosti, navyše môžu upozorňovať audítora na postup pri vytváraní dokumentácie a auditu. Tieto formuláre však nemusia byť univerzálne pre každú účtovnú jednotku. V prípade výrobného podniku, obchodného podniku alebo finančnej inštitúcie sú rozdielne druhy aktív, pasív, výnosov a nákladov a preto si môže audítor vytvoriť svoj vlastný vzorový formulár každú väčšiu oblasť podnikania účtovných jednotiek.

V knihe Audítorská dokumentácia²⁴ sú uvedené dva prístupy k tvorbe audítorskej dokumentácie, ktoré odrážajú postup audítora. Tieto prístupy sú analytický prístup a testy vecnej správnosti.

Analytický prístup tvorby audítorskej dokumentácie je postavený na presnom postupe audítora pri výkone auditu a skladá sa z týchto častí:

- prijatie novej zákazky,
- prvotná zákazka na audit,
- významnosť,
- posúdenie rizík,
- stratégia auditu,
- analytické postupy,
- identifikácia rizík poznaním účtovnej jednotky,

²⁴ KAREŠ, L., KŇAŽKOVÁ, V., KRIŠKOVÁ, P., *Audítorská dokumentácia*. s. 19-20.

- testovanie kontrolného prostredia,
- celkové reakcie.

Testy vecnej správnosti odrážajú postup akým audítor postupuje podľa položiek účtovnej závierky pri vykonávaní testov vecnej správnosti a to:

- dlhodobý nehmotný majetok,
- dlhodobý hmotný majetok,
- zásoby,
- pohľadávky,
- finančné prostriedky,
- časové rozlíšenie aktív
- rezervy,
- dlhodobé záväzky,
- záväzky,
- dane,
- časové rozlíšenie pasív,
- výnosy a
- náklady.

Ako už bolo spomenuté, audítor si môže audítorskú dokumentáciu tvoriť vlastným spôsobom, tieto dva prístupy mu však uľahčujú jej tvorbu a možno ich kombinovať.

4.2.2. Vlastný návrh audítorskej dokumentácie v oblasti dlhodobého finančného majetku

V tejto podkapitole sa venujem vlastnému návrhu tvorby obsahu a formy audítorskej dokumentácie v oblasti dlhodobého finančného majetku.

V tabuľke nižšie sa uvádza stručný obsah audítorskej dokumentácie a ďalej sa v rámci tejto podkapitoly venujem konkrétnym položkám audítorskej dokumentácie a to práve tým, ktoré súvisia s témou tejto práce a ktoré obsahujú informácie o dlhodobom finančnom majetku. Tá obsahuje môj vlastný návrh audítorskej dokumentácie, kde som využil oba prístupy tvorby dokumentácie z predchádzajúcej kapitoly venujúcej sa tvorbe

auditorskej dokumentácie, skombinoval som ich a mierne pozmenil. Zmeny sú vysvetlené nižšie.

1. OZNAČENIE DOKUMENTÁCIE A UVEDENIE AUDITOVANEJ ÚČTOVNEJ JEDNOTKY	4. PLÁNOVÁNIE AUDITU
Formulár so základnými údajmi o účtovnej jednotke	Porozumenie činnosti klienta
Zmluva s klientom	Vnútna kontrola a riziko podvodu
	Predbežné analytické postupy
2. VÝSLEDKY AUDITU	Stanovenie hladiny významnosti
	Zhrnutie plánovania auditu
Zhrnutie výsledkov auditu	
Účtovná závierka	5. SYSTÉM ÚČTOVANIA A VNÚTORNÝCH KONTROL
Správa audítora	
Hlavná kniha	Systém účtovania účtovný prípadov
Posúdenie účtovnej závierky ako celku	Počítačový systém
Súhrn zistených chýb a nesprávností	Vnútorne kontroly
List vedeniu účtovnej jednotky	Zhrnutie poznania systému účtovania a vnútorných kontrol
Posúdenie nepretržitého trvania účtovnej jednoty	
Kontrola transakcií so spriaznenými osobami	6. SUBSTANTÍVNE TESTY
Overenie výročnej správy	
Záverečný formulár	Dlhodobý nehmotný majetok
	Dlhodobý hmotný majetok
3. PRIJATIE A RIADENIE ZÁKAZKY	Dlhodobý finančný majetok
	Zásoby
Plánovanie auditu a odhad rizika	Pohl'adávky

Formulár pre riziko zákazky a riziko zákazky	Krátkodobý finančný majetok
Stanovenie podmienok zákazky	Časové rozlíšenie v aktívach
Stratégia auditu	Vlastný kapitál
Formulár pre riziko zákazky a riziko auditu	Závázky
	Daň z príjmov
	Bankové úvery
	Časové rozlíšenie v pasívach
	Rezervy
	Výnosy
	Náklady

Nasledujúci textu bude odkazovať na tento obsah, a preto pod pojmmami kapitola, podkapitola alebo časť sa majú na mysli práve kapitoly, podkapitoly alebo časti z tohto obsahu.

Označenie dokumentácie a uvedenie auditovanej účtovnej jednotky

Prvou položkou audítorskej dokumentácie by mal byť dokument s informáciami o auditovanej účtovnej jednotke. Každá dokumentácia by mala mať takéto označenie hneď na začiatku aby mal audítor okamžite na začiatku prehľad, čoho sa daná dokumentácia týka. Takýto dokument by mal mať vždy rovnakú formu v podobe formuláru. Tento formulár obsahuje základné položky ako meno účtovnej jednotky, jej sídlo, právnu formu, výšku základného imania, predmet podnikania, materskú popřípade dcérske spoločnosti, mená osôb a vedúceho tímu auditu.

Zmluvu s klientom som zaradil medzi úvodné dokumenty z dôvodu, že je to nosný dokument zákazky v zmysle *sine qua non*. Zmluva stanovuje práva a povinnosti strán, ich odmenu a výsledky. Zmluva tiež stanovuje rozsah auditu, do ktorého má v tom prípade patriť finančný majetok. Podľa ISA 210 ods. 10 má takáto dohoda obsahovať najmä:

- a) cieľ a rozsah pôsobnosti auditu finančných výkazov,
- b) zodpovednosť audítora,

- c) zodpovednosť manažmentu,
- d) identifikáciu rámca finančného vykazovania platného na zostavenie finančných výkazov,
- e) zmienku o očakávanej forme a obsahu všetkých správ, ktoré má audítor vydať a vyhlásenie, že za istých okolností sa správa môže líšiť od očakávanej formy a obsahu.

Výsledky auditu

Výsledky auditu, hoci sú poslednou fázou a výstupom auditu, som zaradil na začiatok audítorskej dokumentácie, pretože je to najdôležitejšia časť audítorskej dokumentácie, je to výsledok a finálny výstup celého auditu a práve táto kapitola má najväčšiu vypovedaciu hodnotu pre audítora. Obsah ostatných kapitol má len podpornú funkciu, ktorá ozrejmuje ako sa k týmto výsledkom audítor dopracoval. V dokumentácii zaradenej v rámci obsahu do výsledkov auditu sa finančný majetok nachádza okrem účtovnej závierky aj v hlavnej knihe a denníku, kde sú vedené transakcie a iné účtovné prípady súvisiace s finančným majetkom.

Hlavná kniha poskytuje pre každý účet evidenciu účtovných prípadov s ním súvisiacich. V tejto evidencii má audítor prehľad všetkých účtovných operácií v rámci konkrétnych účtov, tieto operácie sú rozdelené podľa účtového rozvrhu na účtovné triedy, skupiny a účty. Ich triedenie môže byť potom podľa potreby ďalej členené na analytické účty, z dôvodu prehľadnosti. V rámci hlavnej knihy by ku každému účtu mal byť súčet súm všetkých transakcií. Táto informácia slúži na to, aby audítor vedel určiť účty, ktoré si vyžadujú značnú pozornosť pre objem účtovných prípadov alebo pre vysokú sumu, ktorej chyba je dôležitá a môže mať zásadný vplyv na hladinu významnosti.

Ďalšou položkou, ktorá je zahrnutá do kapitoly Výsledky auditu je **Zhrnutie výsledkov auditu**. Takéto zhrnutie sa skladá najmä z týchto častí:

1. Systém účtovania
2. Riziká auditu
3. Posúdenie účtovnej závierky
4. Zhrnutie chýb a nesprávností
5. Predpoklad nepretržitého pokračovania účtovnej jednotky
6. Oznámenie nedostatkov a chýb

7. Prijateľnosť klienta pre nasledujúce účtovné obdobie
8. Záver

V tejto časti sa nemusí finančný majetok vyskytovať vo všetkých bodoch. V niektorých sa vyskytne len ak je významný, poprípade ak sa v ňom nachádzali určité nepresnosti alebo chyby.

V časti Posúdenie účtovnej závierky je dôležité venovať pozornosť finančnému majetku hlavne ak je účtovnou jednotkou finančná inštitúcia. V takom prípade, by mal identifikovať rizikový finančný majetok ak sa s ním obchoduje vo väčšom množstve a vyjadriť sa k možným problémom. Takýmto majetkom môžu byť napríklad podiely alebo akcie viazané na podniky, ktoré sú stratové, resp. sú už v likvidácii alebo konkurze. Tieto by mal zvlášť zahrnúť aj do časti Riziká auditu. V prípade, že sa vo finančnom majetku neobjavili žiadne významné chyby alebo nesprávnosti, mal by sa v tejto časti vyjadriť, že neboli zistené žiadne riziká.

Podkapitola **Súhrn zistených chýb a nesprávností** je súhrnný zoznam všetkých chýb a nesprávností, ktoré audítor počas svojej kontroly identifikoval. Tieto chyby mohli nastať chybou v počtoch, zlou klasifikáciou účtu alebo inou chybou. Ku každej z týchto chýb musí audítor uviesť správne zaúčtovanie. Pod súhrnom zistených chýb a nesprávností vyčíslí audítor sumu, ktorá bola nesprávne zaúčtovaná a uvedie aký mala vplyv najmä na celú účtovnú závierku, výsledok hospodárenia a daň. Keďže audítor nekontroluje kompletne všetky účtovné prípady, preto na základe zistených chýb a nesprávností musí zvážiť, či sú významné a či treba spraviť ďalšie testy na potvrdenie výroku. V prípade, ak sú chyby a nesprávnosti nie sú významné mal by takéto tvrdenie uviesť a vysvetliť. Ak sú nájdené chyby a nesprávnosti významné, mal by spraviť ďalšie testy dostatočné pre podporenie výsledkov predošlých testov, uviesť výšku vplyvu na účtovnú závierku, resp. na inú veličinu a objasniť následky spojené s nájdenými chybami a nesprávnosťami.

Podľa ISA 450 ods. 15 má audítor povinnosť zahrnúť do dokumentácie: sumu, v porovnaní s ktorou menšie nesprávnosti sa budú jednoznačne považovať za nepodstatné, všetky nesprávnosti nazhromaždené počas auditu a informáciu o tom, či boli opravené, záver audítora, či neopravené nesprávnosti, jednotlivito alebo súhrnne, sú významné, ako aj základ, z ktorého tento záver vyvodil.

Podkapitola **Preverenie transakcií so spriaznenými osobami** sa týka finančného majetku nie len vo forme transakcií ako výmena tovarov, výrobkov, pôžičiek, ale aj ako nároku na rôzne plnenia ako sú napríklad dividendy alebo podiel na zisku, kúpa alebo

predaj akcií. Finančný majetok znamenajúci podiely alebo akcie dcérskych spoločností alebo spoločností s podstatným vplyvom napovedá, ktoré spoločnosti môžu byť spriaznenými osobami. V tejto podkapitole by mal audítor uviesť, či nastali nejaké transakcie so spriaznenými osobami a aký bol ich charakter. V prípade, že audítor uzná nejakú transakciu alebo súhrn transakcií za významné mal by sa k tomu v tejto časti vyjadriť. Mohlo by to mať vplyv na dlhodobý finančný majetok.

Prijatie a riadenie zákazky

Táto kapitola je pre finančný majetok zaujímavá najmä vtedy, keď predmetom podnikania auditovanej účtovnej jednotky je práve finančný majetok. V takom prípade ide najčastejšie o finančnú inštitúciu. Audítor musí identifikovať trh, v ktorom účtovná jednotka podniká, druh finančného majetku a aké sú riziká na trhu a zvlášť konkrétneho druhu finančného majetku. Takáto identifikácia je dôležitá práve vtedy ak môže byť riziko významné z hľadiska objemu daného majetku.

Plánovanie auditu

Fáza plánovania auditu je zameraná na vnútorne poznanie účtovnej jednotky na základe čoho stanoví audítor stratégiu auditu a určí mieru rizika ku konkrétnym účtom alebo účtovným skupinám. V rámci tejto fázy si vedúci audítor volí tým a prideluje mu úlohy. O týchto krokoch vedie dokumentáciu aby bolo zrejmé, ktorý člen tímu robil kontrolu konkrétnej účtovnej položky a aké boli jeho zistenia.

Dokumentácia týkajúca sa plánovania auditu a zahrňujúca finančný majetok by mala obsahovať informácie hlavne o dcérskych spoločnostiach, spoločnostiach s podstatným vplyvom, dlžníkov s dlhom, ktorého nesplatenie by malo významný vplyv na účtovnú jednotku a pod.

V rámci podkapitol **Porozumenie činnosti klienta** a **Vnútna kontrola a riziko podvodu** by sa mal audítor zamerať na vnútorné postupy účtovania a uchovávanía záznamov z účtovných prípadov. V prípade ak má kontrolovaná účtovná jednotka finančný majetok v materializovanej podobe, mal by sa vyjadriť aj k prístupu zamestnancov k tomuto majetku a možnej sprenevere. Alebo napríklad kto schvaľuje predaje a nákupy a pod.

Dôležitým poznáním je aj spôsob ohodnotenia manažmentu. V prípade, že ohodnotenie manažmentu je závislé od určitej veličiny, je potreba jej venovať väčšiu pozornosť a stanoviť jej väčšie riziko. Tieto skutočnosti audítor zdokumentuje práve v tejto kapitole audítorskej dokumentácie.

Ďalším podstatným údajom, ktorý by mal audítor zdokumentovať je rozhovor s pracovníkmi finančného oddelenia, ktorý majú na starosti finančný majetok a vyhodnotenie tohto rozhovoru.

V podkapitole **Predbežné analytické postupy** môže audítor použiť formulár, ktorý mu pomôže stanoviť si predstavu o vývoji finančného majetku, zaúčtovaní alebo vlastníctve všetkých účtovných položiek v rámci finančného majetku a pod.

Takýto formulár by mohol obsahovať z analytických postupov napríklad sledovanie cien cenných papierov a iného dlhodobého finančného majetku na trhu v porovnaní s oceňovaním – nárastom alebo poklesom cien - v účtovnej jednotke.

Pri **stanovovaní hladiny významnosti** pre celú účtovnú závierku sa audítor riadi vlastným úsudkom. Ten si ovplyvnený predošlými skúsenosťami s klientom, predbežnými testami a pod. Nikde nie je stanovené, aká vysoká má byť hladina významnosti. V príručke v ISA 320 sú odporúčania vrchných hraníc hladiny významnosti. V rámci tejto časti audítorskej dokumentácie by mal audítor uviesť akú hladinu významnosti stanovil pre audit určil, z čoho sa počíta percentuálna hladina významnosti a tiež aj čo ho k danému číslu viedlo. Danú hladinu významnosti môže audítor stanoviť aj pre konkrétny účet alebo účtovnú skupinu.

V rámci **Zhrnutia plánu auditu** si audítor zaznamenáva očakávané termíny auditu, rozdelenia tímu, pracovníkov na konkrétne účtovné oblasti a všetky podstatné informácie, ktoré vzišli z plánovania auditu. Takýmito informáciami sú stanovené riziká, hladina významnosti, poznanie klienta a jeho podnikania, vnútorné kontrolné prostredie, možné problémové oblasti auditu alebo špecifické riziká. Súčasťou zhrnutia plánu auditu by mal byť formulár rozdelený podľa druhu účtov/majetku a tieto ďalej rozdelené na účty, kde sa audítor venuje konkrétnemu stanoveniu rizík pre konkrétne účty s tým, že ku každému stanoveniu rizika by sa mal vyjadriť k dôvodom, prečo stanovil riziko v takej výške v akej sa rozhodol ho stanoviť. Ďalšími podstatnými informáciami, ktoré by si mal audítor zaznamenať v rámci stanovovania rizík sú riziká stanovené pre konkrétne otázky kladené pri audite. Pre tieto informácie si pre prehľadnosť môže vytvoriť nový formulár, ktorý je tiež rozdelený na konkrétne druhy majetku. V rámci neho si pre dlhodobý finančný majetok určí riziká pre kontrolu existencie a vlastníctva majetku, správnosti účtovania

z vecného a časového hľadiska, správnosti ocenenia a správnosti vykázania v účtovnej závierke.

Systém účtovania a vnútorných kontrol

Piata kapitola audítorskej dokumentácie obsahuje informácie o porozumení účtovania účtovných prípadov, transakcií, zabezpečení tohto účtovania a ďalších súvisiacim informáciám. V rámci auditu dlhodobého finančného majetku do tejto kapitoly vloží audítor informácie obsahujúce, kde klient ukladá daný majetok, kde ho eviduje, kto má k majetku a k evidencii prístup a kto vykonáva kontrolu tohto majetku. Tiež zisťuje možné riziká zaznamenávania správnosti účtovných prípadov a následnej kontroly. Informácie z tohto si zaznamenáva. Dôležitými informáciami sú v rámci tejto kapitoly rozhovory so zamestnancami účtovnej jednotky a to hlavne s tými, ktoré dané účtovné prípady evidujú, poprípade s IT oddelením, ktoré zabezpečuje technickú a softwarovú podporu účtovania.

Substantívne testy

Niektoré dokumenty z tejto kapitoly sú súčasťou kapitoly s výsledkami auditu. Táto kapitola však uchováva detailnejšie údaje o vykonanom audite.

Súčasťou substantívnych testov je odsúhlasenie účtovnej závierky s účtovnými prípadmi z hlavnej knihy a preskúmanie účtovných zápisov či sa v nich nenachádzajú významné nesprávnosti na úrovni tvrdení.

Dlhodobý finančný majetok sa musí rozdeliť na jednotlivé účty a jednotlivé účty na konkrétne druhy majetky. Napríklad v rámci podielov v dcérskych spoločnostiach treba rozpísať, ktoré sú to dcérske spoločnosti, v rámci pôžičiek, dlhopisov, treba rozpísať, kto je veriteľom. Dlhodobý finančný majetok nebýva objemný pokiaľ sa nejedná o finančnú inštitúciu, tak taký majetok môže byť prehľadne auditovaný celý. V takom prípade si audítor vedie záznamy ku každej konkrétnej zaúčtovanej položke a overuje si každé tvrdenie.

Pri audite finančnej inštitúcie musí audítor zvoliť iné formuláre, ktoré rátajú s možnosťou, že si audítor vyberá určitú vzorku, ktorú bude kontrolovať. Musí uviesť podľa akého kritéria alebo metódy si reprezentatívnu vzorku vyberal.

Audítor by mal pri vykonávaní substantívnych testov finančného majetku venovať pozornosť hlavne oceňovaniu tohto majetku. Preto je dôležité, aby si ku konkrétnym položkám viedol záznamy, ktoré uvádzajú ako bol majetok ocenený a tiež aj podporné dôkazy k tomuto oceneniu. Napríklad hodnotu cenných papierov na trhu ku konkrétnemu dátumu, výpis z obchodného registra spolu s účtovnou závierkou účtovnej jednotky, v ktorej podiel vlastní klient, potvrdenie veriteľa o jeho záväzku voči klientovi a podobne. Takéto údaje musia byť súčasťou audítorskej dokumentácie. Sú to hlavné dôkazy, ktoré potvrdzujú audítorove závery o účtovnej závierke.

Finančný majetok zväčša prináša výnosy v podobe podielu na zisku, dividendách, úrokoch a pod. V rámci auditu finančného majetku prebieha aj audit výnosov s ním súvisiacich. Pretože je každý druh výnosu špecifický, treba si ich rozdeliť. Dividendy alebo podiely na zisku sú bývalú odsúhlasené najvyšším orgánom spoločnosti. Podkladom takéhoto výnosu musí byť konkrétne rozhodnutie alebo iný doklad o rozdelení zisku prípadne dividendy.

Úroky sú súvisia s konkrétnou zmluvou napríklad o pôžičke, vydaniu dlhopisu a pod. Daný výpočet úroku musí byť v dokumentácii jasne podložený aby ho bolo možno aj neskôr overiť jeho správnosť. Pre ostatné výnosy platí to isté. Pokiaľ bolo výnosov viacero, audítor si z nich vyberie niektoré, ktoré otestuje. Jeho metóda výberu musí byť zahrnutá do dokumentácie.

Záver

Nakoľko si práca audítora vyžaduje značnú flexibilitu, teda prispôsobenie sa rôznym okolnostiam počas auditu, rôznym prístupom v závislosti od druhu majetku a pod., tak táto práca poskytuje dostatočné vedomosti a postrehy pre akéhokoľvek študenta účtovníctva ale tiež aj pre audítora na audit dlhodobého finančného majetku a pomôcku pre vytvorenie audítorskej dokumentácie.

Vzhľadom na to, že som zvolil teoretický prístup pre aplikáciu medzinárodných štandardov, podarilo sa mi v práci dostatočne vysvetliť problematiku auditu najbežnejšie používaných finančných nástrojov, ktoré patria do dlhodobého finančného majetku.

Nie len, že som sa podrobne venoval dlhodobému finančnému majetku, prácu som obohatil aj prístupom pre audit krátkodobého finančného majetku. Tomuto krátkodobému finančnému majetku som sa však venoval len okrajovo, no pre jeho audit môže byť táto práca tiež nápomocná s prihliadnutím na menšie rozdiely, ktoré som v práci tiež uviedol.

Po prečítaní tejto práce by mal čitateľ, ktorý má aspoň základné účtovné vedomosti, porozumieť práci audítora a sám uskutočniť audit dlhodobého finančného majetku v účtovnej jednotke, ktorá nie je finančnou inštitúciou.

Dlhodobý finančný majetok som rozdelil na určité druhy, ktoré charakterizujú určité účtovné špecifiká z pohľadu overovania audítora. K týmto druhom finančného majetku som potom konkrétne uvádzal, na čo by si mal dať audítor pozor a čo by u nich mal kontrolovať, zvlášť, kde môže očakávať nesprávnosť alebo chybu. Vzhľadom na množstvo chýb, ktoré sa môžu v účtovníctve objaviť som venoval pozornosť len niektorým možným problémovým oblastiam a špecifikám daného druhu majetku.

V práci som priniesol vlastný návrh na vytvorenie audítorskej dokumentácie. Tento návrh je hlavne návrhom štruktúry obsahu a konkrétnym popisom, čo by audítorská dokumentácia mala obsahovať. Keďže audítorská dokumentácia je dôkazom o správne vykonanom audite a tiež dôkazom pre tvrdenie audítora, uviedol som v práci zásadné informácie, ktoré má audítor zaradiť do dokumentácie.

V rámci tejto problematiky som popri odporúčaní obsahu audítorskej dokumentácie navrhoval aj spôsob a formu vedenia audítorskej dokumentácie. Takéto odporúčania môžu audátorovi pomôcť sprehľadniť jeho dokumentáciu a uľahčiť mu prácu v prípade, že dokumentáciu bude potrebovať pre ďalšie použitie.

Prínosom práce je aj ukážka možného použitia dvoch rôznych softwarov, ktoré môže audítor použiť na výkon auditu. Niektoré základné funkcie som v práci spomenul. Nakoľko však audit dlhodobého finančného majetku nevyžaduje použitie týchto programov, tak som sa im hlbšie nevenoval. Pre mňa osobne sa lepšie pracovalo s MS-Excelom, kde som však musel sám vytvárať funkcie, čo bolo pracnejšie. Program Elize má okrem už zabudovaných funkcií aj tú výhodu, že jeho výstupy sú rovno v upravenej, čitateľnej a zrozumiteľnej forme už ich netreba viac upravovať.

Použitá literatúra

Knihy a monografie

KAREŠ, L., KŇAŽKOVÁ, V., KRIŠKOVÁ, P., *Audítorská dokumentácia*. Bratislava: Wolters Kluwer, 2014. 264 s. ISBN: 978-80-8168-061-8.

KAREŠ, L., *Audítorské postupy*. Bratislava: Wolters Kluwer, 2014. 242 s. ISBN: 978-80-8168-145-5.

Lee T.A., *Company Auditing*. London: Chapman & Hall, 1986. 197 s. ISBN 9780412437205.

ŠLOSÁROVÁ, A., et.al. *Účtovníctvo*. 1. vydanie. Bratislava: Iura Edition, 2011. 290 s. ISBN 978-80-8078-418-8.

RICCHIUTE, D. N. *Audit*. 1. vyd. Praha: Victoria Publisching, 1994. 792 s. ISBN 80-85605-86-4.

Vedecko-kvalifikačné práce

HORKÁ, M., 2008. *Audit účetní závěrky podniku*: diplomová práce. Brno: Masarykova univerzita, 2008. 103 s.

NOVÁKOVÁ, P., 2008. *Audit účetní závěrky podniku*: diplomová práce. Brno: Masarykova univerzita, 2008. 95 s.

Výskumné správy

Guideline of the European Central Bank of 2 May 2003 on the statistical reporting requirements of the European Central Bank in the field of balance-of-payments statistics, the international reserves template and international investment position statistics (ECB/2003/7)

Normy

Zákon č. 431/2002 Z.z., o účtovníctve, v znení neskorších predpisov. IN: *Slov-lex* [Právny informačný systém].

Zákon č. 423/2015 Z.z., o štatutárnom audite, v znení neskorších predpisov. IN: *Slov-lex* [Právny informačný systém].

Opatrenie MF Ministerstva financií Slovenskej republiky zo 16. decembra 2002 č. 23054/2002-92, ktorým sa ustanovujú podrobnosti o postupoch účtovania a rámcovej účtovej osnove pre podnikateľov účtujúcich v sústave podvojného účtovníctva v neskoršom znení k 1.1.2016

Príručka medzinárodných usmernení pre audit, uisťovacie služby a etiku. IN: <http://www.skau.sk/data/Cast%20I%20SK%20final%20final.pdf>